БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 239 (730)

5 ДЕКАБРЬ ЧОРШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Совет Иттифоқи ва Румыния Халқ Республикаси Ҳукумат Делегацияларининг бўлиб ўтган музокаралар тўғрисидаги баёноти (1 ва 2-бетлар).

Руминия Халқ Республикаси Ҳукумат Делегацияси шарафига Н. А. Булганин ҳузурида қабул маросими (1-бет).

СОВЕТ АРМИЯСИ МОСКВА ОСТОНАЛАРИДА НЕМИС-ФАШИСТ ҚЎШИНЛАРИГА ҚАРШИ ҲУЖУМ БОШЛАГАНИГА ЭРТАГА 15 ЙИЛ ТЎЛАДИ. **В. Царев.** — Москва остонасидаги буюк ғалаба (2-бет).

СССР Конституцияси қуёши остида. Ш. Уразаев, А. Султонов. — Ғолиб социализм конституцияси (3-бет).

Чжоу Энь-лайнинг Ҳиндистонда бўлиши (4-бет).

Англия ва Франциянинг Суайш масаласидаги найранглари (4-бет).

Мустамлакачилик вазиятини кескинлаштириш йўлидаги уринишлар барбод этилиши керак (4-бет).

Осиё ва Африка халқлари мустамлакачиликка тоқат қила олмайдилар (4-бет).

Областимизда (4-бет).

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ

Бугун коммунизм қураётган ижодкор совет халқи СССР Конституцияси кунини байрам қилади. СССР Конституцияси куни мамлакатимиздаги барча халқларнинг дўстлик ва қардошлик байрамидир.

Совет Конституцияси ўзининг мазмуни, хусусиятлари билан дунёда энг демократик Конституциядир. СССР Конституциясида ифодаланган социалистик демократизм принциплари жамиятнинг ҳамма аъзоларига меҳнат қилиш, илм олиш, дам олиш, қариган чоғида ёки меҳнат қобилиятини йўқотган тақдирда моддий ёрдам олиш ва бошқа жуда кўп ҳуқуқ ва эркинликларни беради ҳамда бу ҳуқуқ ва эркинликларни моддий жиҳатдан реал равишда таъминлаш чораларини белгилайди.

Партиямиз XX съезди совет демократизмини янада ривожлантириш, меҳнаткашларнинг СССР Конституциясида ифодаланган ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш зарурлигини алоҳида уқтириб ўтган эди. Съезд бўлиб ўтгандан кейинги қисқа вақт ичида меҳнаткашларнинг манфаатларини кўзлаб дам олиш кунлари ва байрам олди кунларида иш вақтини қисқартириш, 16 ёшдан тортиб 18 ёшгача бўлган ўсмирлар учун 6 соатлик иш куни белгилаш, қариликва инвалидлик юзасидан меҳнаткашларга бериладиган пенсияларни кўпайтириш, ўрта ва олий ўқув юртларида ўқиш учун ҳақ тўлашни бекор қилиш, ҳомиладор хотинларга бериладиган отпуска муддатини узайтириш соҳасидаги бир қанча тадбирлар белгиланди. Бу — партиямизнинг сўзи билан иши бир эканлигини, буюк демократик ҳуқуқ ва эркинликлар реал имкониятлар эканлигини кўрсатади.

СССР Конституцияси ленинча пролетар интернационализми принциплари билан суғорилгандир. У, СССРда яшовчи барча миллат ва халқларнинг тенг ҳуқуқлик бўлишига, мамлакатнинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётида тенг ҳуқуқ асосида қатнашишига асосланади. Коммунистик партия доно ленинча миллий сиёсатининг оғишмай амалга оширилиши натижасида совет халқларининг қардошлик оиласи янада мустаҳкамланди ва халқларнинг бузилмас дўстлиги вужудга келди.

Совет халқларининг қардошлик оиласида социализмнинг ёруғ йўлларидан бораётган Совет Ўзбекистони иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳада катта муваффақиятларга эришди, индустриялашган, қишлоқ хўжалиги коллективлашган социалистик республикага, Совет Иттифоқининг асосий пахта базасига айланди.

Ҳозирги вақтда республикамизда пахтачиликни янада юксалтириш соҳасида жуда катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Партия ва ҳукуматимизнинг Мирзачўлнинг қўриқ ерларини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисидаги қарори республикамизда, шу жумладан областимизда пахтачиликни юксалтиришда янги давр очади.

Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати туфайли республикамизда шаклан миллий ва мазмунан социалистик маданият вужудга келди. Саводсизлик бутунлай тугатилди. Ҳозирги вақтда республикада 5500 дан ортиқ мактаб, 35 та олий ўқув юрти, 98 техникум ва махсус ўрта ўқув юртлари бор. Республикамиз пойтахти — Тошкент илм, фан ва маданиятнинг йирик марказига айланди. Бу ерда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва унинг жуда кўп илмий-текшириш институтлари, илмий муассасалар ишлаб турибди. Тошкентда Ядро физикаси институтининг ташкил этилганлиги маданий ҳаётимизда катта воқеадир.

Ҳозирги замон империализмининг идеологлари совет миллий республикаларининг эришган муваффақиятларига шубҳа билан қарамоқдалар. Улар гўё миллий республикалар ўзларининг мустақиллигига, суверенликларига эга эмас, деб вайсамоқдалар. Америка олий судининг шармандаси чиққан аъзоси Дуглас Ўзбекистоннинг ва Ўрта Осиёдаги бошқа республикаларнинг аҳволи Африкадаги мустамлака мамлакатларнинг аҳволидан фарқ қилмайди деган разил даъволарни қилишдан ҳам тортинмади.

Совет Ўзбекистони — шарқдаги суверен совет республикаларидан биридир. Совет Ўзбекистонининг суверенитети ўз территориясида олий ҳокимиятни амалга ошираётган ва ўзининг ҳамма ишларини ўзи сайлаган ҳамда ўзига ҳисобдор бўлган Советлар орқали бошқараётган халқнинг революцион истагига ва иродасига асосланади. Республиканинг ижтимоий ва давлат тузуми Ўзбекистон ССРнинг олий органи — республика Олий Совети томонидан тасдиқланган Ўзбекистон ССР Конституцияси асосида белгиланади.

СССР Конституцияси буюк халқаро аҳамиятга эгадир. У, СССРда амалга оширилган социализм ғалабаларига доир фактлар тўғрисида, СССРда охиригача изчил ва кенг демократиянинг тантанасига доир фактлар тўғрисида содда ва қисқа қилиб битилган ҳужжатдир. Ҳозирги вақтда империалистик лагердаги реакцион доиралар социализм йўлидаги ҳаракатларни аёвсиз бостираётган, меҳнаткашларнинг демократик эркинликларига қарши ҳужум қилаётган бир шароитда, СССР Конституцияси реакциянинг ана шу қора кучларига қарши айбнома бўлиб, тинчлик, демократия ва социализмнинг енгилмас кучини кўрсатади.

Кейинги вақтларда халқаро вазиятда кучайиб кетган кескинлик, Англия, Франция ва Исроил империалистларининг Мисрга қилган агрессияси, империалистик реакциянинг Польшада, Венгрияда қилган кирдикорлари социалистик мамлакатларнинг тағин ҳам кўпроқ жипслашувини, бу мамлакат халқлари ўртасидаги дўстликни ва ўзаро ишончни мустаҳкамлашни талаб қилади. Совет ҳукуматининг шу йил 30 октябрдаги Декларацияси ана шу дўстлик ва ишончни мустаҳкамлашга қаратилгандир. Бу Декларацияда баён қилинган принциплар Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси, барча халқ демократияси мамлакатлари халқларининг улуғ социалистик ҳамкорлиги ва дўстлигини мустаҳкамлайди.

Бутун совет халқи билан биргаликда областимиз меҳнаткашлари ҳам СССР Конституциясининг йигирма йиллигини меҳнат соҳасида катта муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Саноат корхоналари олтинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириғини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани қизитиб юбордилар. Тошкент шаҳар саноати III квартал топшириғини муддатидан илгари бажарди. Пландан ташқари 124,5 миллион сўмлик саноат маҳсулоти тайёрланди. Оҳангарондаги 9-шахтанинг коллективи ҳам йиллик топшириқни муддатидан илгари адо этди.

Областимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида катта ютуқларга эришдилар. Область пахта тайёрлаш давлат планини 102 процент бажарди. Дон, сабзавот, полиз экинлари, узум, жун, қоракўл тери, хом тери, мўйна, пилла, луб экинлари хомашёси ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва харид қилиш планлари ҳам муддатидан илгари бажарилди. КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг шу муносабат билан юборган табриги областимиз меҳнаткашларининг ғайратига яна ғайрат қўшди. Колхозчилар, МТС ва совхоз ишчилари қишлоқ хўжалик мутахассислари партиямиз XX съездининг пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисидаги қарорларини бажариш йўлида бундан кейин ҳам сабот билан кураш олиб боришга аҳд қилдилар.

Совет халқи бу йил СССР Конституцияси кунини байрам қилар экан ўзининг порлоқ келажаги — коммунизмга янада зўр ишонч билан қарайди, бутун куч ва ижодий ғайратини коммунизм қурилишининг партия томонидан кўрсатиб берилган улуғвор программасини амалга ошириш учун курашга сафарбар этади.

Совет Иттифоқи ва Руминия Халқ Республикаси Ҳукумат Делегацияларининг бўлиб ўтган музокаралар тўғрисидаги БАЁНОТИ

Руминия Халқ Республикасининг Ҳукумат Делегацияси СССР Ҳукуматининг таклифига биноан, 1956 йил 26 ноябрдан 3 декабргача Москвада бўлди.

Бўлиб ўтган Совет-Руминия музокараларида СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин, Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосарлари А. И. Микоян ва М. З. Сабуровдан иборат Совет Иттифоқи Ҳукумат Делегацияси қатнашди. Музокараларда Совет Томонидан СССР Госпланининг Раиси Н. К. Байбаков, СССР Министрлари — А. Г. Зверев, И. Г. Кабанов, Иқтисодий алоқалар ишлари Бош Бошқармасининг Бошлиғи К. И. Коваль, СССР Ташқи Ишлар Министрининг Ўринбосари Н. С. Патоличев, СССРнинг Руминия Халқ Республикасидаги Элчиси А. А. Епишев ва бошқа расмий шахслар ҳам қатнашдилар.

Руминия Томонидан музокараларда Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Киву Стойка, Руминия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари Бирлэдяну Александру, Руминия Халқ Республикаси Госпланининг Раиси Марин Гастон, Руминия Халқ Республикасининг Министрлари — Мэнеску Маня, Попеску Марчелдан иборат Руминия Халқ Республикасининг Ҳукумат Делегацияси қатнашди. Музокараларда Руминия Томонидан Руминия Халқ Республикасининг СССР даги Элчиси Даля Михай, Руминия Халқ Республикаси Госплани Раисининг Ўринбосари Цейгер Симеон ва бошқа расмий шахслар ҳам қатнашдилар.

Ҳукумат Делегациялари ва экспертларнинг учрашувлари ва суҳбатлари бўлиб ўтди. Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Киву Стойка КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчев томонидан қабул қилинди ва у билан суҳбатлашди.

Совет-Руминия музокаралари вақтида бўлган учрашувлар ва суҳбатлар дўстона самимият ва тўла ҳамжиҳатлик руҳида ўтди. Ҳар иккала мамлакатнинг давлат манфаатларидан, совет ва румин халқларининг социалистик мамлакатлар ҳамкорлигини ва бирлигини мустаҳкамлашга, СССР билан Руминия Халқ Республикаси ўртасидаги ўзаро манфаатли сиёсий ва иқтисодий муносабатларни ва маданий алоқаларни тўла тенг ҳуқуқлилик, территориал дахлсизликка, мустақилликка ва давлат суверенитетига риоя қилиш ва ички ишларга аралашмаслик принциплари асосида ривожлантиришга ҳамда такомиллаштиришга астойдил интилаётганликларидан келиб чиқаётган масалаларнинг ҳаммаси ҳар томонлама кўриб чиқилди.

Ҳар иккала Делегация Руминияни озод қилиш учун ва немис фашизмини тор-мор қилиш йўлида биргаликда олиб борилган қуролли курашда туғилган ва мустаҳкамланган қардошларча совет-румин дўстлигининг жуда катта ижобий аҳамиятини мамнуният билан қайд қиладилар. Халқларимизнинг қардошларча дўстлиги Руминиянинг иккинчи жаҳон уруши даврида фашист босқинчилар поймол қилган давлат суверенитетини тиклашни таъминлади ва социализм йўлини ўз хоҳиши билан эркин равишда танлаб олган румин халқига душман кучларнинг кирдикорларига бардош берибгина қолмасдан, шу билан бирга бу йўлда катта муваффақиятларни қўлга киритишига ҳам ёрдам берди.

Совет Иттифоқи ва Руминия Халқ Республикаси ҳар томонлама ўзаро қардошлик ёрдамига таяниб, тинчлик, демократия ва социализмнинг улуғ байроғига содиқ бўлиб, бошқа социалистик мамлакатлар билан қардошларча ҳамкорлик қилган ҳолда, бундан буён ҳам шу йўлдан олға борадилар, чунки бу йўл халқларимизга экономикани ва халқ фаровонлигининг ҳар томонлама юксалтирилишини, давлат мустақиллигининг сақлаб қолинишини ва мустаҳкамланишини ҳамда чинакам миллий яшнашни таъминлайди.

Делегациялар якдиллик билан шуни айтадиларки, ССР Иттифоқи Ҳукуматининг Совет Иттифоқи билан бошқа социалистик давлатлар ўртасидаги дўстликни ва ҳамкорликни ривожлантириш ва янада мустаҳкамлаш асослари тўғрисидаги 1956 йил 30 октябрь Декларациясида баён қилинган принциплар мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради, чунки бу принциплар Руминия Халқ Республикасининг ҳам ўз олдига қўйган мақсадларига тўла равишда жавоб беради.

Делегациялар ўртасида Совет Иттифоқи билан Руминия Халқ Республикасини қизиқтираётган ҳозирги халқаро вазиятнинг энг муҳим масалалари устида ҳам, шунингдек Совет-Руминия ҳамкорлигини янада ривожлантириш масалалари устида ҳам кенг равишда фикр олишув бўлди.

I.

Делегациялар ҳозирги халқаро вазиятга баҳо беришда ўзларининг тўла равишда ҳамфикр эканликларини аниқладилар. Ҳар иккала Делегация шуни айтадиларки, ҳозирги замоннинг низоъли халқаро проблемалари давлатларнинг тинч-тотув яшаши принциплари ва сабр-тоқат билан музокаралар олиб боришлари асосидагина ҳал қилиниши лозим, бу принциплар ва музокаралар халқаро кескинликни юмшатишнигина таъминлаб қолмасдан, шу билан бирга бу кескинликни анча камайтиришни ҳам таъминлаши мумкин, буни ҳамма халқлар астойдил истамоқдалар, СССР ва Руминия Халқ Республикаси Ҳукуматлари шуни айтишни зарур деб ҳисоблайдиларки, империалистик кучларнинг халқаро кескинликда вужудга кела бошлаган камайишни бузишга, халқларнинг озодлигига қарши ҳужум бошлашга, бошқа халқларнинг ички ишларига аралашишга интилаётганликларига, умумий тинчликни сақлашда халқларнинг асосий умиди бўлган социалистик мамлакатлар ҳамкорлигини бузиш йўлидаги уринишларига қарама-қарши қилиб қўйиб, социалистик мамлакатларнинг барча эрксевар халқларини, барча тинчликсевар кучларни тинчликни ҳимоя қилмоқ учун ва барча халқларнинг хавфсизлигига ҳамда умумий тинчликка таҳдид солаётган империалистик зўравонлик ва агрессия сиёсатига қарши тағин ҳам кўпроқ жипслаштириш зарур.

Агрессия сиёсати Англия, Франция ва Исроилнинг яқиндагина мустамлакачилик асоратидан халос бўлган ҳамда ўз озодлигини ва миллий мустақиллигини мустаҳкамлашга интилаётган Мисрга қилган ҳужумида ўзининг энг яққол ифодасини топди. Англия ва Франциянинг империалистик доиралари Мисрга қарши урушни бошлаб юборганларида Яқин ва Ўрта Шарқ давлатларида мустамлакачилик зулми режимини тиклашдан, шу районда ўзлари бой-бериб қўйган позицияларни, имтиёзларни ва бойиш манбаъларини тиклашдан иборат кенг мақсадни ўз олдиларига қўйган эдилар.

Англия, Франция ва Исроилнинг Мисрга қуролли ҳужум қилиб, ваҳшиёна бомбардировкалар қилишлари натижасида, тинч аҳоли орасида кўп киши қурбон бўлди ҳамда Миср шаҳарлари ва қишлоқлари вайрон қилинди. Шу ҳаракатлар натижасида Сувайш канали ишдан чиқиб қолди, бу эса, халқаро кемачиликка, шу жумладан, Совет Иттифоқи ва Руминия Халқ Республикасининг ҳам кемачилигига катта зарар етказади. Бошқа мамлакатларнинг халқлари сингари СССР ва Руминия Халқ Республикаси халқлари ҳам Мисрга қарши қилинган бу агрессияни кескин равишда қоралайдилар.

Миср халқининг қаҳрамонона қаршилик кўрсатганлиги ва тинчликсевар кучларнинг зўр бериши натижасида Англия, Франция ва Исроил жангларни тўхтатиб туришга мажбур бўлган ҳозирги пайтда СССР ва Руминия Халқ Республикаси шуни айтадиларки, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорига мувофиқ Англия, Франция ва Исроил ўз қўшинларини Миср территориясидан дарҳол олиб чиқиб кетишлари лозим. Инглиз, француз ва исроил қўшинлари Миср территориясидан олиб чиқиб кетилмас экан, ҳарбий хавф йўқолди, уруш ёнғини яна зўр куч билан ловуллаб кетмайди, деб ҳисоблаб бўлмайди. Совет Иттифоқи ва Руминия Халқ Республикаси Мисрнинг агрессия қилишда айбдор бўлганларни жазолаш ҳамда уруш ҳаракатлари натижасида Мисрга етказилган зарарнинг ўрнини тўлдириш тўғрисидаги ҳаққоний талабини қўллаб-қувватлайдилар.

Империалистик кучлар халқаро вазиятни кескинлаштиришга уринаётганликлари сабабли Делегациялар тинчликни мустаҳкамламоқ учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган энг зарур иш қуролсизланишдир, деб ҳисоблайдилар.

СССР Ҳукумат Делегацияси шу нарсага ўзининг мамнун бўлганлигини билдирадики, Руминия Халқ Республикаси Ҳукумати Совет Ҳукуматининг 1956 йил 17 ноябрдаги Баёнотида қуролсизланиш тўғрисида қилган таклифларига ўзининг тўла равишда қўшилганлигини билдириб Баёнот чиқарди ва бу Баёнотни Руминия Буюк Миллат Мажлиси якдиллик билан тасдиқлади. Ҳар иккала Делегация, барча мамлакатлар халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушадиган бу таклифларнинг қабул қилиниши қурол-яроғларни ва қуролли кучларни камайтириш тўғрисида битимга келишга атом ва водород қуролини қўлланишни ҳамда бу қуролни синовлардан ўтказишни тақиқлашга ёрдам берган бўлур эди, деб ҳисоблайдилар. Ҳар иккала Делегация шуни айтадиларки, СССР Ҳукумати ва Руминия Халқ Республикаси Ҳукумати халқларни оғир юк бўлиб турган зўр бериб қуролланишдан халос қилиш манфаатларини кўзлаб, умумий тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, қуролсизланиш проблемасини ҳал қилмоқ учун ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сарфлайдилар.

Совет Иттифоқи ва Руминия Халқ Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг асосчиларидан бири бўлган Хитойнинг шу Ташкилотда ўзининг қонуний ўрнини олишдан маҳрум қилиб қўйилганлигини чидаб бўлмайдиган бир ҳол деб ҳисоблайдилар. 600 миллионлик хитой халқи Ҳукуматининг вакиллари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳамда унинг органлари фаолиятида қатнашишдан четлатиб қўйилганлиги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг принципларини қўпол равишда бузишдир ва айни вақтда бу нарса шу ташкилотнинг фаолиятига ёмон таъсир қилмоқда, чунки тинчликка ва халқлар хавфсизлигига таааллуқли бўлган жиддий халқаро масалаларнинг биттасини ҳам Хитой Халқ Республикасининг иштирокисиз ҳал қилиб бўлмайди. Хитой Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қонуний ҳуқуқлари кечиктирилмай тикланиши лозим.

Делегациялар Венгриядаги воқиалар тўғрисида фикрлашиб олдилар. Ҳар иккала Делегация, Венгриядаги реакцион кучлар Венгрия Халқ Республикаси меҳнаткашларининг ички сиёсат соҳасида маълум бўлиб қолган хатолар ва камчиликларни йўқотишга интилганликларидан фойдаланиб, социалистик тузумни емириб ташлашга ва Европада тинчликка хавф туғдирувчи фашизм ўчоғини Венгрияда вужудга келтиришга уриниб кўрдилар, деб ҳисоблайдилар. Ҳар иккала Делегация мамнуният билдириб шуни айтадиларки, Венгриянинг соғлом кучлари Революцион Ишчи-Деҳқон Ҳукумати теварагида жипслашиб, бошқа социалистик мамлакатларнинг ёрдамига таяниб, халқ-демократик тузум ғалабаларини сақлаб қолишга муваффақ бўлдилар. Ҳар иккала Томон, социалистик давлатлар Венгрияда вужудга келган хатарли аҳволга индамай қараб тураолмас эдилар, деб ҳисоблайдилар, чунки бу хатарли аҳвол фақат венгер меҳнаткашларининг социалистик ғалабаларинигина эмас, шу билан бирга, Венгрияга қўшни бўлган социалистик давлатларнинг хавфсизлигини ҳам таҳдид остида қолдирган эди. Руминия Халқ Республикасининг Ҳукумат Делегацияси Венгрия Революцион Ишчи-Деҳқон Ҳукуматининг илтимосига биноан, Совет Ҳукуматининг Венгрия Революцион Ишчи-Деҳқон Ҳукуматига реакцион кучларнинг қонли террорини тугатмоқ учун ёрдам кўрсатишга розилик берганлигини Совет Иттифоқининг Венгрия ва бошқа социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари олдидаги ўз интернационал бурчини бажаришидир, деб ҳисоблайди. Делегациялар, халқаро реакция томонидан Венгрия воқиалари атрофида авж олдирилаётган туҳмат кампанияси Венгриянинг ички ишларига аралашишга, халқаро вазиятни чатоқлаштиришга ҳамда Англия, Франция ва Исроилнинг Мисрга қарши қилган агрессиясидан халқларнинг эътиборини чалғитишга қаратилган ишдир, деб ҳисоблайдилар.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Руминия Халқ Республикасининг Ҳукумат Делегацияси шарафига Н. А. Булганин ҳузурида қабул маросими

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин 3 декабрда Катта Кремль саройида Руминия Халқ Республикасининг Ҳукумат делегацияси шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Киву Стойка, Руминия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари Бирлэдяну Александру, Руминия Халқ Республикаси Госпланининг Раиси Марин Гастон, Руминия Халқ Республикасининг Молия министри Мэнеску Маня, Руминия Халқ Республикасининг Ташқи савдо министри Попеску Марчел ва уларнинг ҳамроҳлари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида Л. М. Каганович, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрушчев, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов ўртоқлар, СССР министрлари, Совет Иттифоқи Маршаллари, Совет Армияси генераллари, СССР Министрлар Советининг, КПСС Марказий Комитетининг, СССР Ташқи ишлар министрлигининг, Ташқи савдо министрлигининг, СССР Мудофаа министрлигининг, Иқтисодий алоқа ишлари бош Бошқармасининг масъул ходимлари, фан ва маданият арбоблари, жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

Меҳмонлар орасида Руминия Халқ Республикасининг СССРдаги Элчиси Михай Даля, Элчихона ходимлари, СССРдаги чет эл дипломатик вакилликларининг бошлиқлари, совет ва чет эл журналистлари ҳам бор эди.

Дўстона, самимий вазиятда ўтган қабул маросимида Н. А. Булганин ва Киву Стойка нутқ сўзладилар.

Н. А. Булганин тўплангaнларга мурожаат қилиб бундай деди:

Азиз ўртоқ Киву Стойка!

Азиз меҳмонларимиз!

Ўртоқлар!

Мен Совет Иттифоқи Ҳукумати номидан бу ердаги азиз меҳмонларимизни — ўртоқ Киву Стойка бошчилигидаги Руминия Халқ Республикасининг Ҳукумат Делегациясини табриклайман.

Ҳукумат Делегацияларининг самимий дўстлик ва тўла ҳамжиҳатлик руҳида ўтган музокаралари муваффақият билан тугалланди ва бугун биз жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган, икки қардош социалистик давлатнинг — Совет Иттифоқи билан Руминия Халқ Республикасининг иқтисодий муносабатларини ва ҳамкорлигини янада ривожлантириш йўлларини белгилаб берувчи ҳужжатни имзоладик.

Бугун имзоланган Баёнот икки социалистик давлат бўлган Совет Иттифоқи билан Руминия ўз муносабатларини тўла тенг ҳуқуқлилик, ўзаро манфаатдорлик асосига, ҳақиқатан қардошларча ва беғараз ёрдамлашиш асосига қураётганликларини кўрсатувчи далилдир.

Социалистик давлатларнинг муваффақиятли ривожланаётган ҳамкорлиги қудратли социалистик лагерни мустаҳкамлайди, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги базасини мустаҳкамлайди.

Мен, Совет Иттифоқи билан Руминия Халқ Республикаси ўртасидаги ҳамкорликнинг янада самарали ривожланиши учун, Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Киву Стойканинг соғлиги учун, руминиялик бошқа меҳмонларнинг соғлиги учун, халқларимиз ўртасидаги дўстлик учун қадаҳ кўтараман!

Киву Стойка жавоб нутқи сўзлаб бундай деди:

Азиз ўртоқ Булганин!

Азиз ўртоқ Хрушчев!

Азиз ўртоқлар! Дипломатик корпусининг ҳурматли аъзолари!

Совет Социалистик Республикалар Иттифоқининг ва Руминия Халқ Республикасининг Ҳукумат Делегациялари ўртасида олиб борилган музокаралар тўла равишда муваффақият билан тугалланди.

Музокараларимиз вақтида халқаро аҳволга ҳамда Руминия Халқ Республикаси билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларга тааллуқли масалалар кўриб чиқилди.

Бизнинг музокараларимиз социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар учун характерли бўлган қардошларча дўстлик, халқларимизнинг манфаатларини чуқур тушуниш, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш руҳида ўтди.

Бу музокараларнинг натижалари тараққиёт, тинчлик ва социализм учун биргаликда олиб борилаётган курашда жипслашган мамлакатларимизнинг қарашлари ва ҳаракатларидаги бирликни исбот қилади.

Тинчлик ва халқлар ўртасида дўстликни қувватлаб келаётган мамлакатларимизнинг кучини ва жипслашганлигини агрессив империалистик доираларнинг ҳеч қандай кирдикорлари, баъзи ҳукуматлар қўллаб-қувватлаётган хоинларнинг ҳеч қандай туҳматчилик ва иғвогарлик кампанияси бўшаштира олмайди.

Халқаро аҳволга баҳо беришда нуқтаи назарларнинг тўла бирлигига асосланган бизнинг Қўшма Баёнотимизда ҳар иккала ҳукуматнинг халқаро муносабатларни муттасил юмшатиб бориш тўғрисидаги ҳамда барча низоъли масалаларни музокаралар олиб бориш йўли билан тинч ҳал қилиш тўғрисидаги, барча социалистик мамлакатларни тағин ҳам кўпроқ жипслаштириш тўғрисидаги, империалистик доираларнинг бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашиш ҳамда халқларнинг озодлигига ва мустақиллигига ҳужум қилиш йўлидаги уринишларига қарши, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 1956 йил 17 ноябрдаги таклифлари асосида қуролсизланиш ва хавфсизлик тўғрисидаги сиёсатларини таъкидладик.

Музокараларимиз вақтида биз Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Руминия Халқ Республикаси ўртасидаги тўла тенг ҳуқуқлиликка ва ўзаро манфаатдорликка асосланган иқтисодий ҳамкорликнинг ижобий натижаларини мамнуният билан уқтириб ўтдик. Шу қардошларча ҳамкорлик давомида Руминия Халқ Республикаси ўз экономикасини ривожлантирмоқ ва буржуа-помешчиклар режимидан мерос бўлиб қолган қолоқликни тугатмоқ учун катта ёрдам олди.

Музокараларнинг натижалари шу самарали ҳамкорликни янада ривожлантирмоқ учун алоҳида аҳамиятга эгадир. Дон қарз берилганлиги, Руминия Халқ Республикасининг халқ хўжалиги учун зарур баъзи моллар етказиб берилиши, ички хомашё ресурсларимиздан фойдаланмоқ учун катта химия заводлари қуришда мамлакатимизга узоқ муддатли саноат кредити берилганлиги бутун халқ хўжалигини ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, халқимизнинг турмуш даражасини тўхтовсиз оширишга ёрдам беради.

Руминия халқи музокараларимизнинг натижаларини катта хурсандчилик ва мамнуният билан кутиб олади. Румин халқи ўзининг улуғ огоси ва дўсти совет халқига қардошларча муҳаббат изҳор қилади ҳамда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан, социалистик мамлакатлар билан ҳамда барча тинчликсевар ва эркcевар мамлакатлар билан дўстликни ва ҳамкорликни ривожлантиришга ўзининг қатъий бел боғлаганлигини билдиради.

Улуғ совет халқи учун, ўртоқ Николай Александрович Булганин бошчилигидаги Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати учун, совет халқининг сиёсий раҳбар кучи бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси учун, Марказий Комитет Президиуми учун ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев учун қадаҳ кўтараман.

Руминия-Совет дўстлиги абадий яшасин!

Яшасин халқлар ўртасидаги тинчлик!

* * *

Дўст мамлакатлар ҳукуматлари бошлиқларининг нутқлари қабул маросимидагиларнинг гулдурос қарсаклари билан кутиб олинди.

Қабул маросимида Руминия Халқ Республикаси Буюк Миллат Мажлиси Президиумининг Раиси Петру Гроза соғлиги учун ҳамда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов соғлиги учун қадаҳлар кўтарилди. (ТАСС).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ДАВЛАТГА 465 МИНГ ТОННА ПАХТА ТОПШИРИБ, ДАСТЛАБКИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТИНИ БАЖАРДИ

Тошкент областининг колхоз ва совхозлари давлатга 465 минг тонна пахта топшириш юзасидан олган дастлабки социалистик мажбуриятларини 1956 йил 4 декабрда бажардилар. Пахта териш ва уни давлатга топшириш давом этмоқда.

Бундан ташқари областнинг колхоз ва совхозлари сут, шоли тайёрлаш ҳамда закупка қилиш давлат планларини ҳам ошириб бажардилар.

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1956 йил 4 декабргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
Бўстонлиқ	0,72	115,16	Калинин	0,28	98,86
Оржоникидзе	0,30	111,96	Верхне-волинск	0,32	98,66
Пискент	0,26	111,87	Оҳангарон	0,34	97,17
Юқори Чирчиқ	0,19	110,79	Бекобод	0,25	95,45
Ўртасарой	0,31	106,98	Қуйи Чирчиқ	0,41	95,35
Сирдарё	0,25	104,50	Янгийўл	0,30	94,17
Октябрь	0,45	103,96	Чиноз	0,40	94,04
Мирзачўл	0,19	101,19	Оққўрғон	0,40	93,57
Гулистон	0,18	100,99	Боёвут	0,31	90,64
Бўка	0,29	100,88	Ўрта Чирчиқ	0,27	89,82

Совет Иттифоқи ва Румыния Халқ Республикаси Ҳукумат Делегацияларининг бўлиб ўтган музокаралар тўғрисидаги БАЁНОТИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА).

II.

Музокаралар вақтида Делегациялар Европа давлатларининг хавфсизлиги масаласини жуда эътибор бериб кўриб чиқдилар. Совет Иттифоқи ва Румыния Халқ Республикаси Ҳукуматлари ҳали ҳам шундай деб ҳисоблайдиларки, Европада ҳарбий блоклар тузилганлиги ҳамда агрессив Шимолий Атлантик блоки (НАТО) тузилиши сабабли Европа давлатлари бир-бирига қарама-қарши бўлиб турган ҳарбий гуруҳларга бўлинганлиги халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик ўрнатишга халақит бермоқда ва халқаро кескинликни ҳамда уруш хавфини кўпайтирмоқда. Ҳар иккала Делегация Европа давлатларининг ижтимоий ва давлат тузумидаги тафовутларидан қатъий назар уларни бирлаштира оладиган умумевропа хавфсизлиги системасини вужудга келтириш мақсадида яна куч ва ғайрат сарфлашга ўзларининг тайёр эканликларини билдирадилар. Европадаги давлатларнинг хавфсизлигини таъминлайдиган шароит вужудга келтириш бутун дунёда тинчликни сақлаб туришга хайрли таъсир ўтказган бўлур эди.

Бироқ, Ғарбий Европада агрессив ҳарбий блок мавжуд бўлиб турган, Ғарбий Германия қайта ҳарбийлаштирилаётган ва реваншчи кучлар активлашаётган, АҚШ ва Шимолий Атлантик блоки мамлакатлари социалистик мамлакатларга яқин жойларда ўзларининг жуда кўп қўшинларини ва базаларини сақлаб турган ва қуролсизланиш ҳамда давлатлар ўртасидаги низоъли масалаларни тинч ҳал қилиш йўлидан боришдан воз кечаётган ҳозирги замон шароитида Совет Иттифоқи ва Румыния Халқ Республикаси барча тинчликсевар давлатларга таҳдид солиб турган хавфни англамасликлари мумкин эмас. Шу шароитда, шунингдек мавжуд халқаро аҳволни ҳисобга олиб, ҳар иккала Томон Варшава шартномасига мувофиқ, совет аскарий қисмларининг Румыния Халқ Республикаси территориясида вақтинча туришини мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар.

СССР Ҳукуматининг 1956 йил 30 октябрдаги Баёнотига биноан, СССР ва Румыния Халқ Республикаси Ҳукуматлари халқаро аҳволнинг боришига қараб, совет аскарий қисмларининг Румыния Халқ Республикаси территориясида бундан буён туришининг зарурлиги масаласи устида ўзаро ва Варшава шартномасининг бошқа қатнашчилари билан маслаҳатлашиб турадилар.

III.

Музокаралар вақтида Совет Иттифоқи билан Румыния Халқ Республикаси ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик масалалари ҳар томонлама кўриб чиқилди.

Томонлар мавжуд совет-румин иқтисодий ҳамкорлигининг самарали бўлаётганлигини ҳисобга олиб шуни таъкидлайдиларки, улар тенг ҳуқуқлилик, миллий суверенитетни ҳурматлаш, қардошларча ўзаро ёрдамлашиш ва ўзаро манфаатдорлик асосида ҳар иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий муносабатларни бундан буён ҳам бутун чоралар билан ривожлантира берадилар ва мустаҳкамлай берадилар.

Делегациялар хомашёларнинг ҳар хил турларини, ускуналарни ҳамда Совет Иттифоқи ва Румыния Халқ Республикаси халқ хўжаликларини ривожлантирмоқ учун зарур бўлган бошқа молларни бир-бирларига етказиб бериш масалаларини кўриб чиқдилар ва, юқорида айтиб ўтилган принципларга асосланиб, саноатнинг ишлашини ва аҳоли турмуш даражасини оширишни таъминламоқ учун алоҳида муҳим аҳамиятга эга бўлган баъзи товарларни қўшимча равишда етказиб бериш тўғрисида битимга келдилар.

Совет Ҳукумати 1957 йилда Румыния Халқ Республикасига темир руда, металлургия кокси, трубалар ва бошқа моллар етказиб беради. Румыния Ҳукумати эса Совет Иттифоқига СССР халқ хўжалиги учун зарур молларни етказиб беради.

Румынияда бу йил ғалла ҳосили бўлмаганлиги сабабли, Совет Ҳукумати Румыния Ҳукуматининг Румыния Халқ Республикасига қарз тариқасида 1957 йилнинг биринчи ярмида 450 минг тонна буғдой етказиб бериш, шунингдек 60 минг тонна ем етказиб бериш ва бунинг ҳақини савдо битими бўйича тўлаш тўғрисидаги илтимосини қондиришга рози бўлди.

Совет Ҳукумати химия ва нефть саноати корхоналари қуришда техника ёрдами кўрсатишга рози бўлди.

Делегациялар шундай битимга келдиларки, химия саноати заводларини қуриш учун совет ташкилотлари проектлаш ишларини бажариб берадилар ва кредитга ускуналар етказиб берадилар. Румыния Халқ Республикаси Ҳукумати бу кредит эвазига Совет Иттифоқига шу заводларнинг маҳсулотидан мол бериб туради, бу эса, ҳар иккала мамлакатнинг иқтисодий манфаатларига мос бўлиб тушади.

Делегациялар Совет Иттифоқи томонидан Румыния Халқ Республикасига илгари берилган узоқ муддатли баъзи кредитлар бўйича 1957-1959 йилги тўловларнинг муддатини кечиктиришга қарор қилдилар, шунингдек ўзаро молиявий ҳисоб-китоб қилишга доир бўлган ҳамма масалаларни кўриб чиқиб, Томонлар учун ўзаро манфаатли тарзда шу масалаларни ҳал қилдилар.

Музокаралар вақтида Делегациялар Совет Иттифоқи билан Румыния Халқ Республикаси ўртасидаги маданий ҳамкорлик масалалари устида фикрлашиб олдилар. Кейинги йилларда маданий алоқалар анча кенгайганлиги ва мустаҳкамланганлиги қайд қилинди. Маданий ҳамкорлик тўғрисида СССР билан Румыния Халқ Республикаси ўртасида 1956 йил 7 апрелда Москвада имзоланган битим маданият, фан ва санъат соҳаларида совет-румин алоқаларини янада ривожлантирмоқ учун янги перспективалар очиб берди, бу эса, совет ва румин халқлари ўртасидаги самимий қардошларча дўстлик муносабатларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш ишига анча катта ҳисса бўлиб қўшилади.

Совет Иттифоқи Ҳукумати Делегацияси ва Румыния Халқ Республикаси Ҳукумати Делегацияси шу нарсага қатъий ишонч билдирадиларки, музокаралар вақтида бўлиб ўтган фикрлашув Совет Иттифоқи билан Румыния Халқ Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида янада мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга ёрдам беради, социалистик мамлакатлар бирлигини тағин ҳам кўпроқ жипслаштиришга, бутун дунёда тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси **Н. А. БУЛГАНИН.**

Румыния Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси **КИВУ СТОЙКА.**

Москва, 1956 йил 3 декабрь.

„Правда Востока“ газетасининг ўнмингинчи сони чиққанлиги ва газета Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланганлигига бағишланган тантанали йиғилиш

«Правда Востока» газетасининг ўн мингинчи сони чиқиши ва газетанинг Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланиши муносабати билан 4 декабрда Тошкентда, Навоий номидаги Ўзбек давлат опера ва балет театрида Ўзбекистон КП Марказий Комитети томонидан чақирилган тантанали йиғилиш бўлди.

Театр залига республика пойтахтидаги саноат корхоналари, муассаса ва ўқув юртлари коллективларининг вакиллари, фан, маданият ва санъат арбоблари, газета ва журналларнинг ходимлари, ишчи ва қишлоқ мухбирлари, нашриёт ва босмахоналарнинг ходимлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вакиллари йиғилдилар.

Меҳмонлар орасида Хитой Халқ Республикаси адабиётчиларининг Тошкентда турган делегациясининг аъзолари, қардош иттифоқчи республикалардан келган матбуот ходимлари бор.

Президиум столи ёнида М. А. Абдураззоқов, О. А. Алимов, С. К. Камолов, Р. Е. Мельников, Қ. Муртазоев, Н. А. Муҳитдинов, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов, республика ва область газеталарининг редакторлари, кекса ишчи-деҳқон мухбирлари ўтирибдилар.

Йиғилишни Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Ғ. Ғ. Юсупов очади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиуми давомли қарсаклар остида фахрий президиумга сайланади. ССР Иттифоқи Давлат гимнининг тантанали садоси янграйди.

Сўз Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. И. Илҳомовага берилади, у СССР Олий Совети Президиумининг «Правда Востока» газетасини Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармонини ўқиб эшиттиради. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ш. Р. Рашидов давомли қарсаклар остида юксак ҳукумат мукофотини «Правда Востока» газетасининг редактори С. С. Черникка топширади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Секретари З. Р. Раҳимбобоева Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Республика Министрлар Совети номидан «Правда Востока» редакцияси коллективини, ишчи ва қишлоқ мухбирларини, босмахона ва нашриётларнинг ходимларини ҳукуматнинг юксак мукофоти билан қизғин табриклайди.

«Правда Востока» газетасининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланганлиги, дейди ўртоқ Раҳимбобоева, коммунизм қуриш учун курашда партиянинг қудратли ғоявий қуроли бўлган матбуотимизга Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг доимий равишда эътибор бериб келаётганлигининг яна бир ёрқин ифодасидир. «Правда Востока» газетаси олган юксак мукофот фақат матбуот ходимлари учунгина эмас, балки совет Ўзбекистоннинг барча партия ва совет ташкилотлари учун ҳам, барча меҳнаткашлар учун ҳам катта ва қувончли воқиадир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Республика Министрлар Совети қатъий ишонадиларки, дейди сўзининг охирида ўртоқ Раҳимбобоева, «Правда Востока» газетасининг коллективи, шунингдек республикадаги бошқа газеталарнинг коллективлари ҳам ишчи ва қишлоқ мухбирлари оммасини жипслаштириб, КПСС XX съездининг тарихий қарорларига амал қилиб, ўз олдиларига қўйилган катта вазифаларини шараф билан бажарадилар.

Йиғилишда Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Х. Ражабова, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси вице президенти И. М. Мўминов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Қ. Муртазоев, «Қизил Ўзбекистон» газетаси редакторининг ўринбосари Қ. Узоқов, «Тожикистони Совети» газетаси редакторининг ўринбосари К. Маъруфий, «Советская Киргизия» газетасининг редактори П. С. Денисюк, «Ўзбекистони Сурх» газетасининг редактори А. Ҳакимов, «Южно-Казахстанская Правда» газетасининг редактори С. И. Вострикoв, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Е. Ф. Ермолаева юбилярни табрикладилар.

«Правда Востока» газетасининг редактори С. С. Черник журналистлар коллективи номидан юксак мукофот учун Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига миннатдорлик билдирди, газета омма билан алоқани янада кўпроқ мустаҳкамлайди, большевистик сўз кучи билан меҳнаткашларни меҳнат соҳасида янги фидокорона ишларга сафарбар қилади деб ишонтирди.

Йиғилишда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига «Правда Востока» газетаси редакцияси номидан ёзилган хат ўқиб эшиттирилди.

Шундан кейин йиғилиш ёпиқ деб эълон қилинади. Ўзбекистон ССР гимни жаранглайди.

Тантанали қисм тамом бўлганидан кейин йиғилиш қатнашчиларига «Боқчасарой фонтани» балети кўрсатилди. (ЎзТАГ).

„Правда Востока“ газетасининг мукофотланиши муносабати билан қабул маросими

«Правда Востока» газетасининг ўн мингинчи сони чиқиши ва газетанинг Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланиши муносабати билан 4 декабрда кечқурун катта қабул маросими ўтказилди.

Қабул маросимида партия ва совет ташкилотларининг, газета ва журналларнинг ходимлари, босмахона ва нашриёт хизматчилари, фан, маданият ва санъат арбоблари қатнашдилар. (ЎзТАГ).

СОВЕТ АРМИЯСИ МОСКВА ОСТОНАЛАРИДА НЕМИС-ФАШИСТ ҚЎШИНЛАРИГА ҚАРШИ ҲУЖУМ БОШЛАГАНИГА ЭРТАГА 15 ЙИЛ ТЎЛАДИ

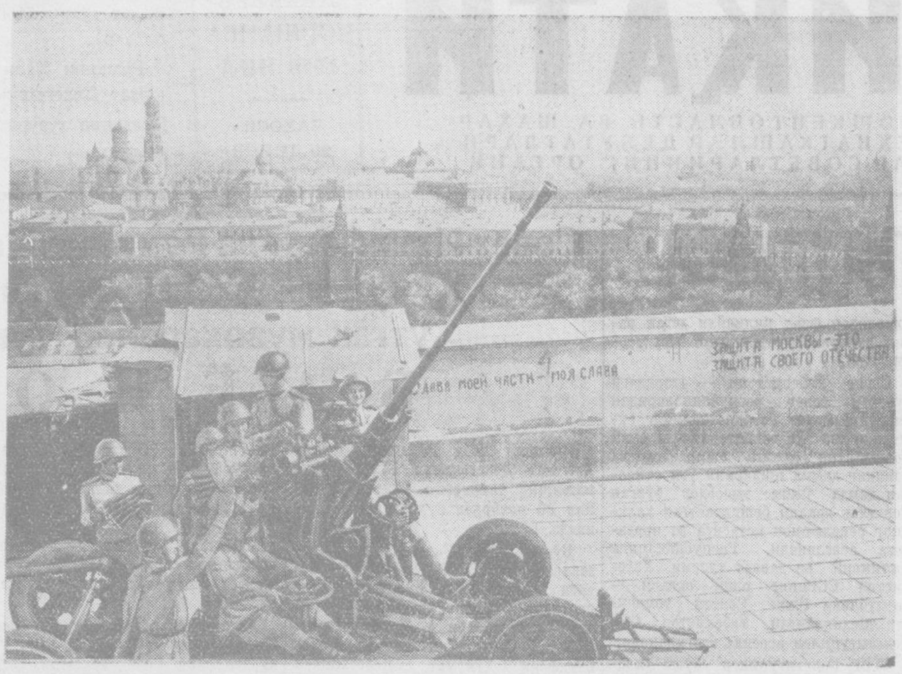

Суратда: Москва мудофааси. Артиллериячилар Кремлни қўриқламоқдалар. ТАСС фотохроникаси.

МОСКВА ОСТОНАСИДАГИ БУЮК ҒАЛАБА

Бундан 15 йил илгари Москва остонасида Улуғ Ватан урушининг энг буюк жангларидан бири бўлиб ўтди. Ватанимиз пойтахти сари жон-жаҳти билан интилган фашист босқинчиларни ҳолдан тойдирабориб, совет қўшинлари 1941 йил 6 декабрда қатъий қарши ҳужумга ўтдилар ва немис-фашист армиясининг кучли бир тўдасини тор-мор қилдилар, унинг қолдиқларини узоқ ғарб томонга улоқтириб ташладилар.

Қўшинларимизнинг Москва остонасида қозонган буюк ғалабаси гитлерчилар армиясининг «енгилмаслиги» тўғрисидаги афсонанинг кулини кўкка совурди, СССРга қарши «яшин тезлигида уруш қилиш» планларини чиппакка чиқарди, бу эса фашист ҳарбий машинасининг иккинчи жаҳон урушидаги биринчи катта мағлубияти бўлди.

Халқаро империалистик реакция томонидан гиж-гижланган гитлерчилар Германияси 1941 йил 22 июнда Совет Иттифоқига хиёнаткорона босқириб кириб, бир неча ҳафта ичида Совет Қуролли Кучларини йўқ қилиб ташлашни, мамлакатимизнинг ҳаётий марказларини эгаллаб олишни ва СССРнинг эрксевар халқларини асоратга солишни мўлжаллаган эди.

Гитлерчилар ва уларнинг шериклари мингларча танк ва самолётлар билан қуролланган ғоят катта армияни олдиндан ҳозирлаб, совет чегараларига келтириб қўйган эдилар. Улар кишиларимизнинг бутун фикри-ёди тинч социалистик қурилиш билан банд бўлган бир вақтда СССРга қарши босқинчилик уруши бошладилар.

Ўша вақтда ғарбда уруш олиб бориш тажрибасини орттирган, ғоят катта зарба кучига ва ўткунчи характердаги бир қанча устунликларга эга бўлган немис-фашист армияси қўшинларимиз мудофаасини ёриб ўтишга, уларга жиддий талафот келтиришга ҳамда каттагина территорияни, йирик саноат марказларини ва бой қишлоқ хўжалик районларини босиб олишга муваффақ бўлди. Ватанимиз устида даҳшатли хавф пайдо бўлди.

Урушнинг дастлабки даврида совет кишилари бошига кўп оғир ва аламли кунлар тушди. Ғарби-Шимолий ва Ғарбий томонларда айниқса хавфли аҳвол вужудга келди, душман Ленинград ва Москвани босиб олишга интилиб, ўзининг асосий кучларини шу томонларда тўплаган эди. Гитлерчилар қўққисдан ҳужум қилишнинг устунликларидан, жонли куч ва техника жиҳатидан вақтинча устун эканликларидан фойдаланиб, катта талафот кўриш эвазига сентябрнинг ўрталарида СССР территориясининг анча ичкарисига суқулиб кирдилар ва Москвага «бош» ҳужумни тайёрлашга киришдилар. Совет давлатининг пойтахтини босиб олиш урушнинг бошиданоқ душманнинг асосий стратегик мақсади эди.

Москва томонида фашист қўшинларининг асосий зарбдор кучлари — 80 га яқин дивизияси, шу жумладан жуда кўп самолётлар билан осмондан мадад олиб турган 22 танк ва моторлаштирилган дивизиялари тўпланган эди. Гитлерчилар қўмондонлиги бизнинг қўшинларимизга қарши бир қанча қаттиқ зарбалар беришни, Калинин ва Тула шаҳарлари орқали Москвани шимол ва жануб томондан айланиб ўтиб, уни «исканжага» олишни кўзда тутган эди.

1941 йилнинг ёз ва куз пайтида Москва осмонида қаттиқ ҳаво жанглари бўлиб турди. Гитлерчилар бомбардимон қилиш учун кунига 300-400 самолётни Москва устига юборарди. Бироқ ПВОнинг мард жангчилари—зенитчилар, қирувчи-учувчилар катта шаҳарни осмондан қилинадиган ҳужумдан ҳимоя қилишни яхши уддалайолдилар, улар душман қузғунларини пойтахт остоналари устидаёқ йўқ қилиб, тўзғитиб юборар эдилар.

Душман 30 сентябрда ўзининг асосий кучларини жангга ташлаб, Москва томонида катта ҳужум бошлади. Бизнинг қўшинларимиз ғоят катта матонат ва қаҳрамонлик кўрсатган бўлсалар ҳам бироқ сон жиҳатидан устун бўлган душман кучларининг сиқиғини тўхтатаолмадилар. Душман октябрда Калинин, Можайск, Клин шаҳарларини қўлга киритиб, Москванинг яқин остоналарига чиқиб олди.

Давлат Мудофаа Комитетининг қарори билан 19 октябрда Москвада ва унинг теварагидаги районларда қамал ҳолати жорий қилинди. Москва остоналарини ҳимоя қилиш Ғарбий фронт қўшинларига топширилган эди.

Партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати пойтахт меҳнаткашларини, жангчиларни, барча совет кишиларини Москвани кўкрак кериб ҳимоя қилишга, уни душман ололмайдиган қўрғонга айлантиришга чақирди. Москванинг мустаҳкам мудофаасини ташкил қилиш учун барча тадбирлар кўрилди.

Партия чақириғи билан пойтахт ҳимоячиларига бутун мамлакат ёрдамга келди. Урал, Волга бўйи, Сибирь, Ўрта Осиё республикалари ва бошқа районлардан янги кучлар, қурол-яроғ, ҳарбий техника, озиқ-овқат, кийим-кечаклар келиб турди.

Пойтахт меҳнаткашлари Марказий Комитет ва Москва партия ташкилоти бошчилигида шаҳар мудофаасини мустаҳкамлаш юзасидан жуда катта иш қилдилар. Қисқа вақт ичида Москва атрофида кучли тўсиқлар қурилди.

Совет армиясига шонли партизанлар катта ёрдам бердилар. Москва области территориясида 40 дан ортиқ партизан отрядлари ҳаракат қилиб, душманнинг орқасидаги қисмларни тор-мор қилар ва босқинчиларга даҳшат солардилар. Халқ қаҳрамони москвалик комсомол қиз Зоя Космодемьянская номини совет кишилари ўз хотираларида абадий сақлайдилар.

Бутун халқ қўллаб-қувватлаётганидан илҳомланган Совет Армияси жангчилари — Москвани мудофаа қилиб турган пиёда аскарлар, танкистлар, учувчилар, артиллериячилар, саперлар, алоқачилар темир сабот-матонат, мардлик ва оммавий қаҳрамонлик кўрсатдилар. Москва остонасида бўлган жангларда генераллардан К. К. Рокоссовский, Л. А. Говоров, Ефремов, Голиков, Доватор, Белов ва бошқаларнинг қўшинлари шуҳрат қозондилар.

Пойтахтимиз учун олиб борилган жангларда генерал И. В. Панфилов қўмондонлигидаги машҳур 316- дивизия буюк шуҳрат қозонди.

1941 йилнинг ёз ва куз пайтларида бўлиб ўтган қаттиқ жангларда Қуролли Кучларимизнинг фахри — Совет гвардияси туғилди.

Совет Олий Қўмондонлиги қаттиқ мудофаа жанглари вақтидаёқ Москванинг шимоли ва жанубида фашист босқинчиларга қарши қақшатғич зарба бериш учун катта резервлар тўплай бошлаган эди.

1941 йил 6 декабрда гитлерчи босқинчилар кутмаган бир вақтда Ғарбий фронт (қўмондон Г. К. Жуков, Ҳарбий Совет аъзоси Н. А. Булганин), Калинин фронти (қўмондон И. С. Конев, Ҳарбий Совет аъзоси Д. С. Леонов) ва Ғарбий-Жанубий фронт (қўмондон С. К. Тимошенко, Ҳарбий Совет аъзоси Н. С. Хрущев) қўшинлари Калинин шаҳридан Елец шаҳригача бўлган катта фронтда қарши ҳужумга ўтдилар. Бизнинг қўшинларимиз Москвани қуршаб олишга юборилган душман тўдаларининг қанотларига асосий зарбани бердилар.

Совет қўшинларининг ҳужумга ўтиши тўғрисидаги буйруқ жангчиларимизнинг ватанпарварлик ва жанговор руҳини жуда кўтариб юборди. Улар душман устига жон-жаҳдлари билан ташландилар, гитлерчи босқинчиларга қарши ғазаб ўти билан ёндилар. Душман қўшинларимизнинг тазйиқига бардош бера олмади. У техникасини, қурол-яроғларини, ўз солдат ва офицерларининг ўликларини Москва остоналарида қолдириб, шошилинч равишда чекинишга мажбур бўлди.

Декабрнинг охирига келиб фашистлар Москвадан ғарбга анча узоққа улоқтириб ташланган эди. Гитлерчиларнинг совет пойтахтини қуршаб олиш ва қўлга киритиш плани барбод бўлди.

Москва остоналарида бошланган қарши ҳужум 1941 — 1942 йилнинг қиш пайтидаги умумий ҳужумга қўшилиб кетди. Совет Армияси ташаббусни ўз қўлига ўтказиб олиб, 1942 йил баҳорида гитлерчи қўшинларни ғарб томонга баъзи жойларда 400 километргача масофага улоқтириб ташлади. Қўшинларимизнинг Москва остоналарида эришган буюк ғалабаси совет кишиларининг, Армия ва Флот жангчиларининг маънавий руҳини кўтаришда, маккор душманни узил-кесил тор-мор қилишга уларнинг ишончини мустаҳкамлашда ғоят катта аҳамиятга эга бўлди. Бу ғалаба Совет Иттифоқининг халқаро обрўсини янада юқори кўтарди ҳамда Европанинг гитлерчилар асоратга солган халқларини фашист босқинчиларига қарши янада фидокорона курашишга илҳомлантирди.

Совет ижтимоий ва давлат тузумининг буюк ҳаётий кучи, ишчи ва деҳқонларнинг бузулмас иттифоқи, СССР халқларининг қардошлик дўстлиги, уларнинг маънавий-сиёсий бирлиги, ҳар қандай қийинчиликларни енгиб ўтишга қобил эканликлари Москва остонасида қозонган ғалабамизнинг манбаи бўлди.

Москва остонасидаги ғалабамиз Коммунистик партия ва унинг Марказий Комитетининг мустаҳкам раҳбарлиги туфайли таъминланди. Даҳшатли хавф туғилган кунларда совет кишилари ўз жонажон Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати теварагига яна ҳам мустаҳкамроқ жипслашдилар. Улуғ Лениннинг руҳи ва унинг ғолиб байроғи халқимизни маккор ва кучли душманга қарши қаҳрамонона курашга илҳомлантирди.

Совет ҳукумати Москва остонасида бўлиб ўтган улуғ жанг хотирасига бағишлаб «Москва мудофааси учун» деган махсус медаль таъсис қилди. Бу медални Москвани қаҳрамонона ҳимоя қилган жуда кўп совет кишилари фахр билан тақадилар.

Совет халқи, Армия ва Флотимизнинг жангчилари Москва ҳимоячилари кўрсатган қаҳрамонона ишларни сира унитмайдилар.

Совет Иттифоқи фашизм ва реакциянинг қора кучлари бизни мажбур қилиб бошлаган узоқ ва оғир урушдан яна ҳам кўпроқ мустаҳкам ва чиниққан ҳолда чиқди.

Улуғ Ватан уруши вақтида ёрқин намоён бўлган совет тузумимизнинг афзалликлари урушдан кейинги даврда халқимиз Коммунистик партия раҳбарлиги остида хўжалик ва маданий қурилишда эришган катта ютуқларда яна бир марта намойиш қилинди.

Реакцион империалистик кучлар қўлдан кетган позицияларни қайтариб олишга, халқларнинг эркинлик ва социализм сари қилаётган ҳаракатини тўхтатишга уруниб, халқаро шароитни кескин равишда бузушга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда улар очиқдан-очиқ агрессияга ва катта ҳарбий иғволар қилишга ўтиб олдилар. Англия-Франция-Исроил қўшинларининг Мисрга қарши хиёноткорона ҳужум қилганлиги ҳамда Венгрияда контрреволюцион авантюра қилинганлиги бунга далилдир.

Бундай шароитда совет кишилари хушёрликни оширишлари, реакциянинг агрессив ниятларига зарба бериш учун доим тайёр бўлиб туришлари керак.

Совет халқининг тинч ижодий меҳнатини ва СССР нинг давлат манфаатларини Совет Иттифоқининг шонли Қуролли Кучлари хушёрлик билан қўриқлаб турибди. Бу кучлар ўзларининг Ватан олдидаги муқаддас бурчларини шараф билан бажариш учун ҳамма нарсаларга эгадирлар.

Полковник **Ф. ЦАРЕВ.**

Панфиловчилар

Ватанимизнинг жонажон пойтахти Москва учун бўлган жангда Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал-майор Панфиловнинг ўқчилар дивизияси мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатди.

Москвага қараб юрган немис танкларини кўкраклари билан тўсган 28 панфиловчиларнинг қаҳрамонлик шон-шуҳрати бутун дунёга ёйилди.

1941 йил 6 декабрь куни Панфилов дивизияси ўзининг бор кучи билан мудофаага ўтган душман устига ташланди. Душман эгалланган позицияни қўлдан бермаслик учун жон-жаҳти билан қаршилик кўрсатди. Аммо фашистлар панфиловчилар хамласини тўхтата олмадилар.

Ҳужум жангларида артиллериячилар пиёда аскарларга ёрдамлашдилар, пиёдалар эса — уларга. Бизнинг рота қаттиқ жангдан сўнг Крюково станцияси районида ғишт заводи территориясига ёриб кирди. Немис танклари заводни ўраб олиб, шиддатли ўт очдилар. Рота солдатлари кечаю кундуз қаҳрамонларча курашиб заводни қўлдан бермадилар.

Полковник Кургановнинг артиллериячилари пиёда аскарларга ёрдамга келдилар. Улар аниқ отилган ўқлар билан душман танкларининг кулини кўкка совурдилар.

Душман тор-мор келтирилди ва айрим жойларда Москвадан 400 километргача улоқтириб ташланди. Фашистлар Москвани ололмадилар. Чунки пойтахт мудофаасига отланган халқ душманни тор-мор келтириш, совет тупроғини фашист галаларидан тозалашдек ягона мақсад учун ғоят қаттиқ курашди. Бизга қарши яна қурол кўтариш ниятида юрган агрессорлар бу тарихий сабоқни эслаб қўйсинлар. Гитлеризм тақдири уларга ибрат бўлсин.

И. КАПРОВ,

Полковник, генерал Панфилов дивизиясидаги 8-ўқчи полкнинг собиқ командири.

Сержантнинг қаҳрамонлиги

Артиллерия гумбир-гумбири кун бўйи тинмади.

Кечга яқин қор бўрони бошланди. Эллик метр наридаги нарсани ҳам кўриб бўлмайди. Немис танкалари бўлса ҳамон биз томон силжирди.

Жуда катта талофот бериб, фашистлар Игнатьева қишлоғида Осташевога олиб борувчи тош йўл ёқасида мудофаа линиясини ёриб ўтишга эришдилар. Ана шу йўл ёқасидаги ўрмон этагида — танкка қарши акопда комсомол сержант Банининг тўпчилари бекиниб ётган эдилар. Немислар ўрмон этагига артиллерия ва миномётдан роса ўт ёғдирдилар. Шундан сўнг улар у ерда бирорта ҳам совет солдатининг тирик қолмаганига ишонч ҳосил қилдилар ва танклар тош йўл бўйлаб ғизилладилар. Худди шу пайт танҳо тирик қолган Банин танкларни артиллериядан ўққа тутди. Мўлжални тўғри олган сержант душманнинг бирнеча танкини гумдон қилди. Аммо қолган бронли машиналар олдинга силжимоқда. Сержант қараса, ҳаммаси бўлиб тўртта снаряд қолибди.

— Ўртоқ полковник!—сержант алоқа линияси орқали командирга доклад қилди.—Немислар олдинга силжишаяпти. Снарядлар томом бўлаёзди. Атиги 4 дона қолди. Ёрдам беринг.

— Албатта ёрдам берамиз, — деди полк командири сержантни руҳлантириб,—тўртта снаряд қолган бўлса—тўртта танкни қулат!

Беҳосдан келиб тушган душман снаряди тўпни ишдан чиқарди. Сержант эгалари қаҳрамонларча ҳалок бўлган тўп ёнига югириб келиб, фашистларни қийратишда давом этди. Сержантга ёрдамга юборилган қисмлар етиб келганида ўнларча немис ҳарбий машиналари тош йўлда ағнаб ётган эди. Оддий совет кишиси Банин Ватан учун, Москва учун шундай курашди.

Жангда қўрқишни билмаган Банинга мардлик ва қаҳрамонлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган фахрий унвон берилди.

А. БАҲРОМОВ.

Москва—бахт шаҳри

Минг тўққиз юз қирқ биринчи йил
Қаҳратон қиш...
Авж олган уруш...
Ватан қалби — Москвамизга
Разил душман қилмоқда юруш.
Азим пойтахт бўсағасида
Ҳаёт-мамот жанги боради.
Кўкни булут янглиғ буркаган
Порох дуди думоқ ёради.
Буйруқ қатъий:
Ҳатто бир қадам
Чекиниш йўқ!
Энди ҳужумга!
Жанг бошланди зўр ҳамда
шаҳдам:
— Ўлим ёвга!
Ўлим қузғунга!..
Москвамиз остонасида
Душман синди,
кўрди талофат.
Ана шу жанг,
Ана шу ҳужум
Босқинчига келтирди офат!..
Қудратлидир гўзал Москва —
Истиқболи барқ урган пойтахт.
Шу пойтахтдан нурдай таралар
Кенг жаҳонга озодлик ва бахт!

Мавлон ИКРОМ.

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ҚУЁШИ ОСТИДА

СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИНИНГ ҲАЁТБАХШ КУЧИ

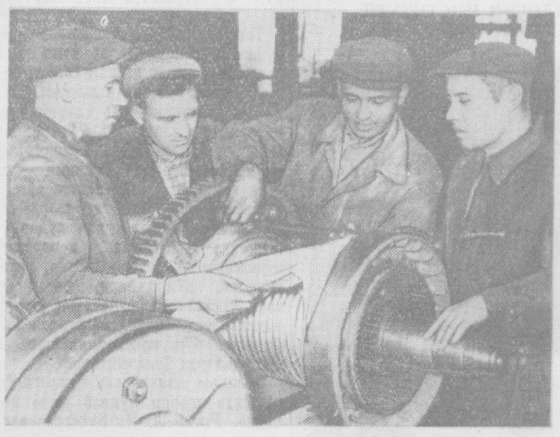

Тошкентдаги экскаватор заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари сўнгги ойларда ишлаб чиқаришда катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Бу корхона цехларида тайёрланаётган Э—352 маркали бақувват экскаваторлар жонажон Ватанимизнинг ҳамма республикаларига юборилмоқда.

Корхона коллективи СССР Конституцияси кунини ўзаро социалистик мусобақани янада авж олдириш билан кутиб олди.

Айниқса йиғув цехининг слесарлари меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришаётирлар. Ўртоқ З. Романов бошлиқ коллектив ишлаб чиқарилаётган экскаваторларнинг сифатли бўлиши учун астойдил курашмоқда.

Суратда: ўртоқ **З. Романов** ва слесарлардан **Н. Филиппов, Р. Ҳамроқулов, Е. Зуҳриддинов** ўртоқлар тортиш лебедкаларини йиғаётирлар.

В. Салов фотоси.

Қардошлар оиласида

Москвадаги Ленин тоғида салобат билан қад кўтариб турган, бағри кенг В. М. Ломоносов номидаги кўп орденли Москва Давлат университетини фан саройи дейдилар. Кишиларнинг бундай таърифлари бечиз эмас. АҚШдаги энг йирик олий ўқув юрти — Колумбия университети эгаллаган майдондан 15 марта катта, яъни 320 гектар майдонни ишғол қилган бу катта даргоҳда 22 мингдан ортиқ студент ва 2000 га яқин аспирант фан чўққиларини эгалламоқда. 2500 дан ортиқ олим, юзлаб кафедра ҳамда энг янги техника ва асбоб-ускуналар билан жиҳозланган 1700 дан ортиқ лаборатория ана шу илм талаблар хизматида.

СССР Конституцияси совет гражданларига илм олиш ҳуқуқини берди. Бу ҳуқуқни амалга ошириш моддий томондан қай даражада таъминланганлиги ва унинг ажойиб самараларини Москва Давлат университети мисолида яққол кўриш мумкин. Университетда рус ва ўзбек, қозоқ ва белорус, украин ва озарбайжон, арманин ва тожик, қирғиз ва чуваш, хуллас СССРдаги қарийб 60 миллатнинг йигит-қизлари бир аудиторияда ёнма-ён ўтириб лекция тингламоқдалар. Кўпмиллатли қудратли мамлакатимиз халқларининг ўғил-қизлари халқ демократияси мамлакатлари ва бошқа мамлакатлардан келган ўз тенгдошлари билан университетда — қардошлар оиласида худди туғишган ака-укалардек, опа-сингиллардек дўстона яшамоқдалар.

МГУ ўзбеклардан ҳам кўпгина илмий кадрлар ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаб чиқармоқда. Бу мутахассислар республикамизнинг шонли интеллигенцияси сафини кенгайтирмоқдалар ва мустаҳкамламоқдалар. Ўзбеклардан М. Хўжаева, С. Фузаилов, А. Адҳамов, З. Акрамов, Б. Ғуломов каби фан кандидатлари аспирантурани шу университетда тамомлаб, атоқли олимлар раҳбарлигида диссертация ёзганлар ва ёқлаганлар.

Университетга келган киши ўзбеклардан ўнлаб аспирантларни, турли факультетларда таълим олаётган студентларни учратиши мумкин. Улар атоқли рус олимлари ёрдамида, турли миллат вакиллари бўлган дўстлари билан ҳамкорликда фан асосларини эгалламоқдалар.

Филология факультетининг аспиранти Жуманиёз Қобилниёзов «1920 йиллардаги ўзбек халқ ижоди» темаси устида ишламоқда. Тарих факультетининг аспиранти М. Матяқубов ўз диссертациясида Октябрь революциясидан кейин Ўзбекистон республикасини электрлаштириш масаласини илмий асосда ёритишни мақсад қилиб қўйган. Р. Султонова, Л. Орипова (филология факультети), Э. Азимов (шарқ факультети), Д. Ғаниев (фалсафа факультети) ва бошқа студентлар зўр ғайрат билан ўқимоқдалар.

В. АБДУЛЛАЕВ,
Т. ПИДАЕВ,

М. В. Ломоносов номидаги Ленин орденли Москва Давлат университетининг аспирантлари.

☆ ☆ ☆

Бахтимизни очган қонун

Беш газ арқонни белимга чирмаб, яримта зоғорани бўз белбоғимга тугиб ҳар куни тонг саҳарлаб масжиди Жомий ёнидаги бозорга келардим. Шеригим Абдулатиф билан куну-тун ҳаммоллик қилар эдик. Тинкамиз қуриб топган чақаларимизга бир дамлам чой, иккита зоғора сотиб олиб хароб кулбамизга қайтардик... Кунларимизни шу зайилда ўтказардик. Ўтмиш замонларнинг зулмат кунларини ўз бошидан кечирган ҳар бир кекса буни яхши билади. Октябрь революциясидан илгари кун кечириш жуда-жуда оғир эди...

Инсон эркин нафас оладиган дамлар ҳам етиб келди. Энди қадимгидек куну-тун изгиб меҳнат қидирмайсан. Қайси заводга, қайси корхонага борсанг истаган касбингда ишлай оласан... Энг муҳими ва қувонарлиси шуки, меҳнат қилишга тўла ҳуқуқинг бор.

Меҳнат қилишдек энг ҳаётий ҳуқуқ бизнинг улуғ мамлакатимиз, социализм қураётган қардош халқ демократияси мамлакатлари меҳнаткашлари учун чиндан ҳам таъминланганлигини яхши биламиз. Жаҳоннинг капитализм қуллиги ҳукм сураётган ҳали кўп мамлакатларида меҳнаткаш инсон бундай ҳуқуқдан маҳрумдир. Буржуа конституцияларида меҳнаткаш инсоннинг бу ҳуқуқи ва бошқа барча ҳаётий ҳуқуқлари тўғрисида фақат юзаки, мунофиқона гаплар айтилган, холос.

Бундан 20 йил аввал СССР Конституцияси қабул қилинди. У меҳнаткашларга бахт-саодат келтирди, меҳнат қилиш, дам олиш, ўқиш, ўрганиш ҳуқуқини берди...

Мен кўп йиллардан бери «Подъемник» заводида темирчилик қиламан. Болаларим яйраб-яшнаб турли мактабларда ўқиб, таълим олмоқдалар. Ҳадемай пенсияга чиқишим керак. Меҳнат қилишга қобилиятим бўлмаса ҳам маош олабераман, шунингдек дам олиш ҳуқуқига ҳам эгаман. Менга бу ҳуқуқларни СССР Конституцияси берган. Бу мен учун катта бахтдир. Менинг, бутун халқимнинг бахти ва келажаги шу китобда — СССР Конституциясида битиб қўйилган.

Бизнинг Совет Конституциямиз бахтимизни очган, йўлимизни ёруғ қилган буюк тарихий хужжат, улуғ қонундир.

Ҳ. ҲАКИМОВ,
кекса ишчи.

Меҳнат—роҳат

Тошкентдаги Ильич номли завод менга жуда қадрдон бўлиб қолган. Унда мен қарийб 30 йилдан буён ишлаб келмоқдаман. Ёшим 66 га кириб, унинг 40 йилини завод қучоғида меҳнат билан ўтказган бўлсам ҳам, ўзимни ҳали тетик ва бақувват ҳис этаман.

Пенсиялар тўғрисида Қонун чиққандан кейин оладиган пенсиям уч баравар ортди. Ҳозир давлатдан ойига 750 сўм миқдорида пенсия олиб турибман. Ойлик иш ҳақим эса 1500-1800 сўмларни ташкил этади. Бутун оилам билан тўқ ва бахтли ҳаёт кечирмоқдаман. «Меҳнат — роҳат» деган гапнинг асл маъноси ҳам шунда-да! Меҳнат фақат бизда ва социализм йўлидан бораётган мамлакатларда қадрланади.

Ҳали капиталистлар ҳукмронлиги тугатилмаган мамлакатларда меҳнат қадрланмайди. У ерда ишчилар қариганларида ёки касал бўлган, иш қобилиятини йўқотган чоқларида моддий жиҳатдан таъминланмайдилар. Бу жиҳатдан биз ўз мамлакатимиз, қонунимиз билан ҳақли равишда фахрлансак арзийди. Бизнинг Конституциямизда СССР гражданлари қариган чоқларида, касал бўлиб, иш қобилиятларини йўқотган пайтларида давлатдан моддий ёрдам олиш ҳуқуқига эга эканликлари зарҳал билан ёзиб қўйилган. Бу қонун сўзда эмас, балки амалда бажарилаётганини ўз ҳаётимизда кўриб турибмиз, ундан баҳраманд бўлмоқдамиз. Бугун — Конституциямизни — у йигирма ёшга кирганлиги билан бутун қалбимиздан алқишлайман.

Улуғ халқимизни коммунизм йўлидан ишонч билан олға бошлаб бораётган — энг улуғ бахтимизни таъминлаб бераётган доно партиямиздан абадий ва чексиз миннатдорман.

А. АНАНКО,
7-разрядли токарь, пенсионер.

☆ ☆ ☆

Фан халқ хизматида

Дунёда энг демократик бўлган СССР Конституцияси мамлакатимизда ўрта ва олий таълимни зўр бериб ривожлантириш, фан ва маданиятни тинмай тараққий эттириш учун кенг йўл очди. Революцияга қадар маҳаллий аҳолисининг атиги 2 процентигина саводли бўлган Ўзбекистонда эндиликда умумий етти йиллик таълим амалга оширилди, жуда кўп мактаблар, ўнлаб олий ўқув юртлари, минглаб маданий-оқартув муассасалари маҳаллий халқ тилида ишламоқда.

Революциядан илгари Ўзбекистондаги мавжуд мактабларда амалдорлар, савдогарлар ва бойларнинг фарзандлари ўқир эди. Ҳозир, шу кеча-кундузда республикамиздаги мактабларда 1 миллион 300 мингдан кўпроқ бола ўқимоқда.

Улуғ Октябрдан илгари собиқ Туркистонда битта ҳам олий ўқув юрти йўқ эди. Ҳозирги вақтда фақат Ўзбекистоннинг ўзида 35 олий юрти бор ва уларда 65500 студент таълим олмоқда, техникумларда ва бошқа махсус ўрта ўқув юртларида 58 мингдан кўпроқ киши ўқимоқда.

Республикамизда илм-фан ғоят ривожланди, катта илмий кучлар отряди вужудга келди. Мен ишлаб турган Тошкент қишлоқ хўжалик институти республикадаги йирик олий ўқув юртларидан биридир. Бу ерда ҳозир 2300 дан ортиқ студент СССР Конституциясида ёзилган ҳуқуқдан фойдаланиб, фан асосларини эгалламоқда. Шулардан 1500 дан ортиғи маҳаллий миллат вакилларидир.

Институтда 26 та кафедра ва 7 та факультет бор. Профессор ва ўқитувчилар коллективининг ғайрат ва ташаббуси туфайли институт мамлакат халқ хўжалиги учун ҳар йили кўплаб юқори малакали пахтачилик, боғдорчилик ва сабзавотчилик агрономлари, ипакчилар, тупроқшунослар, ўрмончилар етказиб бермоқда. Институтнинг илмий кучлари кадрлар тайёрлаш билан бирга, республикамиз экономикасининг етакчи тармоғи — пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам катта илмий-тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар.

Булар СССР Конституциясининг ҳаётбахш самараларидир.

М. КАРИМОВ,
профессор, биология фанлари доктори.

Ижодий меҳнат самараси

Совет Конституцияси қуёшидан баҳраманд бўлган барча совет кишилари халқ хўжалигини тобора ривожлантириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Қишлоқ хўжалиги ходимлари бу ишга муносиб ҳисса қўшиш учун курашаётирлар.

Бизнинг, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг аъзолари республикамизда 3 миллион тонна пахта етиштирилишида илғор пахтакорлар қаторида зўр ғайрат билан фидокорона меҳнат қилдилар. 880 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 31,6 центнер ўрнига 34 центнердан ошириб ҳосил топширилди.

Шу улуғ айём кезларида эришилган муваффақиятлар тўғрисида сўзлаш ғоят қувонарли. Колхозимизда жуда кўп бригадалар, звеноларнинг аъзолари ўз зимларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. М. Бобонов, Х. Лапасов, Л. Нуржонов ўртоқлар раҳбарлик қилган бригадалар ҳар гектар ердан 39-40-41 центнердан пахта топширдилар.

Мен бошлиқ бригада бу йил 50 гектар ерга чигит эккан эди. Биз ғўза парваришини илғор агротехника усулларига тўла амал қилган ҳолда ўтказдик. Натижада гектаридан 40 центнердан ҳосил йиғиб олишга муваффақ бўлдик.

Совет Конституцияси куни шарафига ўзаро мусобақалашиб ишлаётган бригадамиз аъзолари шу кунларда келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин тайёрлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Биз меҳнат — роҳат эканлигини жуда яхши биламиз. Бригадамизнинг ҳар бир аъзоси бу йил кўплаб пул ва ғалла олади, турмушимиз янада фаровон ва маданий бўлади. Бунинг учун ҳар бир пахтакор Партия ва Ҳукуматимиздан чексиз миннатдор.

Ж. ҚУРБОНБЕКОВА,
Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг бригада бошлиғи.

БУРЖУАЗИЯ ДЕМОКРАТИЯСИ НИҚОБИ ОСТИДА

Мана бу суратга диққат билан қаранг. Қуролланган олти полициячи қора танли, жингалак сочли бу негр болани қаерга олиб кетаётир? Эҳтимол у давлатга қарши катта жиноят қилган махбус деб ўйларсиз. Йўқ, ундай эмас. Бу боланинг бор-йўқ гуноҳи қора танли бўлганлигида ва оқ танли тенгдошлари билан бирга мактабда ўқиш учун борганлигида, холос.

Америка Қўшма Штатларида Жима Кроунинг машъум қонунини бузишда айбланган бу бола ана шундай қилиб билим олиш ҳуқуқидан маҳрум этилган. АҚШнинг баъзи штатларида ҳукм сураётган ирқчилик погромлари, негрларнинг калтакланиши оддий бир ҳодиса бўлиб қолмоқда. Фашистлашган безорилар тўдалари мактабларнинг эшикларида қоровуллик қилиб турадилар. Агар қора танлилардан бирор бола мактабга киришни орзу қилиб қолса уни тутиб олиб ўлгунича калтаклайдилар.

Инсон фожиаси

Капиталистик системанинг ажралмас йўлдоши — очлик, қашшоқлик ва ишсизлик меҳнаткашлар бошига ҳисобсиз кулфатларни келтирмоқда. Моддий-маиший шароитлари жуда оғир бўлган ишчи оилаларида касалликлар тобора авж олиб бормоқда.

Яқинда Англияда чиқадиган «Пикчер пост» журнали бир суратни босиб чиқарди. Бу суратдаги воқиа шу кунларда Шимолий Ирландияда бўлиб ўтган. Унда 6 йилдан бери ишсиз юрган Францис Брэдли деган бир ишчининг иш қидириб турган пайти тасвирланади. У серқатнов кўчада ўзининг ҳаётдаги ўрнини топишга бўлган барча ишончларини йўқотган ҳолда маюс турибди. У ўзини жамиятда «ортиқча бир шахс» деб тушунади ва бу фожиали фикрдан қаттиқ эзилади.

Шимолий Ирландияда ҳозир «ортиқча кишилар» жуда ҳам кўпайиб, оммавий тус олди. «Пикчер пост» журналининг мухбири Вудро Уайэтт жумладан қуйидагиларни ёзади: «50 минг аҳолиси бўлган Лондондерри шаҳридаги ҳар 5 кишининг бири ишсиздир». Капиталистик системанинг меҳнаткашлар бошига келтираётган кулфатларини мана шу битта фактнинг ўзи ҳам фош қилиб ташлайди.

Уайэтт ўша мақоласида яна бирор мақсадга, бирор орзуга умид боғлайолмовчи ишсизларнинг чорраҳаларда турганликларини кўрганини, бу одамларнинг умидсизлик ва қўрқув оғушида азоб чекаётганликларини ҳам баён қилади.

Узоқ вақтдан бери ҳукм суриб келаётган ишсизлик балоси Шимолий Ирландияни арзон ишчи кучи кўп бўлган районга айлантириб қўйди. «Пикчер пост» журналининг: бу районга эътибор қилинг, бу арзон ишчи кучи сизга жуда катта фойда келтиради, деб маслаҳат бериши ҳам бечиз эмас.

Қайси бир капиталистик мамлакатнинг йирик саноат шаҳарларини олиб қараманг, уларнинг ҳаммасида оммавий тарзда ишсизларнинг кўпайиб бораётганини кўрасиз.

Яқинда Лондонда пўлат қуюв саноатининг ишчиларидан 6 мингга яқин кишининг ишдан бўшатилганлиги муносабати билан бошланган забастовка ҳам капиталистик мамлакатлардаги ишчиларнинг аҳволи нақадар оғир эканлигини, уларнинг ўз ҳақ-ҳуқуқлари учун тинмай кураш олиб бораётганлигини яна бир марта исботлайди.

Урушлар капиталистларгагина олтин ёғдиради. Меҳнаткашлар эса ундан жабрланадилар. Яқинда Англия, Франция империалистларининг Мисрга қарши уюштирган қонли агрессияси натижасида Сувайш канали бекилиб қолди. Франция ва Англияга Ўрта Шарқдан нефть олиб келиш тўхтади. Англия ва Франция саноати нефть маҳсулотларига жуда муҳтож бўлиб қолиши натижасида Франциядаги бир автомобиль компанияси 5 мингдан ортиқ ишчини ишдан бўшатиш, иш кунларини қисқартиш, ишлаб чиқариш ҳажмини камайтириш ҳақида қарор қабул қилди. Бу — капитализм системасининг табиатидан келиб чиқадиган аянчли манзараларнинг бир лавҳасидир.

ҒОЛИБ СОЦИАЛИЗМ КОНСТИТУЦИЯСИ

Кўпмиллатли улуғ давлатимизнинг олий органи — СССР Олий Совети янги Совет Конституциясини қабул қилганига бугун 20 йил тўлди. 1936 йил 5 декабрда СССР Конституциясида бизнинг мамлакатимиз буюк социалистик давлатга айланганлиги қайд қилинди. Бу кун Ватанимиз тарихига социализм ғалаба қозонган мамлакат Конституцияси туғулган кун сифатида кирди.

СССР янги Конституциясининг ҳар бир моддаси халқимиз қилган буюк меҳнат самарасидир. Бу конституцияни Коммунистик партия раҳбарлигида курашган, ғалаба қилган халқимиз ижод этди.

Совет Конституциясида чинакам халқчил социалистик демократиянинг принциплари ўз ифодасини топди, совет кишиларига қадрдон бўлиб қолган совет ижтимоий ва давлат тузуми қонун қилиб мустаҳкамланди. Бу ҳужжат совет тузумининг буюк ҳаётий кучини, социалистик иқтисодий ва сиёсий системанинг катта афзалликларини, социалистик демократиянинг буржуа демократиясидан қатъий устунликларини намойиш қилди.

Энг халқчил совет тузуми меҳнат аҳлини — моддий ва маънавий бойликларни яратувчи инсонни тарихда биринчи марта жамиятнинг эркин ва тўла ҳуқуқли аъзоси қилди.

Совет ҳокимияти миллионларча меҳнаткашларни давлатни бошқариш ишларига жалб қилди, меҳнаткашларни хўжалик, сиёсий ва маданий ҳаётнинг барча соҳаларида актив қатнашишга қўзғотди. Бизнинг мамлакатимизда бутун ҳокимият меҳнаткашлар депутатларининг Советлари орқали шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлариникидир. Советлар СССР сиёсий ҳаётининг асосини ташкил этадилар, улар тўла ҳокимиятни амалга оширадилар. Советларда аҳоли барча табақаларининг вакиллари бор. Масалан, СССР Олий Советининг 1347 депутати орасида 318 ишчи, 220 деҳқон ва 809 интеллигент бор. СССР Олий Советида барча иттифоқчи ва автоном республикаларнинг, барча миллатларнинг вакиллари бор.

Бизнинг мамлакатимизда меҳнаткашларнинг бир ярим миллиондан кўпроқ вакиллари маҳаллий Советларнинг депутатлигига сайланганлар. Сайловлар вақтида 14-15 миллион киши агитатор бўлиб ишлайдилар. Капиталистик мамлакатларда бундай ҳолни сира учратиб бўлмайди. Буржуа парламентларида меҳнаткашларга бунчалик кўп ўрин берилганлиги билан бирорта ҳам буржуа давлати мақтана олмайди. АҚШ Конгресси аъзолари орасида бирорта ҳам саноат ишчиси, бирорта ҳам меҳнаткаш фермер йўқ.

Буржуа демократияси меҳнаткашларнинг сиёсий ҳуқуқ ва эркинликларини расмият учунгина эълон қилади. Амалда эса буржуа конституцияси сиёсий ҳуқуқ ва эркинликни капиталистларга беради, эксплуататорлик хусусий мулкнинг ҳукмронлигини таъминлайди. Бу хусусий мулк кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишига асослангандир. Ишлаб чиқариш қурол ва воситалари хусусий мулк бўлган жойда меҳнаткашларнинг озодлиги, чинакам халқ демократияси тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас.

Социалистик демократия буржуа демократиясининг аксича, хусусий мулкчиликка эмас, балки ижтимоий, социалистик мулкка таянади. Социалистик халқ хўжалиги системаси ва ишлабчиқариш қурол ва воситаларининг социалистик мулкчилиги СССРнинг иқтисодий негизини ташкил этади.

Совет демократияси шахснинг ижтимоий ва сиёсий ҳуқуқларини эълон қилиш билан чегараланиб қолмай, бу ҳуқуқларнинг амалга оширилишини ҳам таъминлайди. СССР Конституцияси совет кишисининг манфаатларини ва эҳтиёжларини тўла ҳурматлаш, меҳнаткашлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилган. СССР Конституциясида меҳнаткашларнинг меҳнат қилиш, дам олиш, билим олиш, кексайиб қолганда, касал бўлганда ва меҳнат қобилиятини йўқотган тақдирда моддий жиҳатдан таъмин этилишдек энг ҳаётий ҳуқуқлари қонун билан мустаҳкамланган. Меҳнаткашлар манфаатини кўзлаб амалга оширилаётган сўз, матбуот эркинликлари, йиғилиш ва митинглар ўтказиш, кўчада намойишлар қилиш, жамоат ташкилотларига бирлашиш эркинликлари, эркаклар билан аёлларнинг тенг ҳуқуқли эканликлари, шахснинг дахлсиз эканлиги ва бошқалар совет демократиясининг мустаҳкам негизларидир. Бу ҳуқуқ ва эркинликларнинг амалга оширилиши учун моддий имкониятлар мавжуддир.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқ фаровонлиги тўғрисида, меҳнаткашларнинг турмушини яхшилаш ҳақида доим ғамхўрлик қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети партия XX съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошира бориб, сўнгги ойлар ичида совет кишиларининг меҳнат шароитини ва турмушини яхшилашга қаратилган яна бир қанча тадбирларни амалга оширдилар. Дам олиш кунлари ва байрам олди кунларида иш куни икки соатга қисқартирилди. Ҳомиладорлик ва туғиш юзасидан хотинларга бериладиган отпуска муддати узайтирилди. Ўспиринлар учун 6 соатлик иш куни белгиланди. Мамлакатдаги ўрта мактабларда, махсус ўрта ва олий ўқув юртларида ўқиш учун тўланадиган ҳақ бекор қилинди. Давлат пенсиялари тўғрисида янги қонун, кам ҳақ оладиган ишчилар ва хизматчиларнинг маошларини кўпайтириш тўғрисида қарор қабул қилинди. Барча ишчилар ва хизматчилар учун 7 соатлик иш куни жорий қилиш учун тайёргарлик кўрилмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати социалистик демократияни янада ривожлантириш учун тадбирлар кўрмоқдалар. Совет ҳукумати мамлакатимиз гражданларининг СССР Конституцияси гарантиялаган ҳуқуқларини қаттиқ туриб қўриқламоқда. КПСС XX съезди совет қонунчилигини мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқларига қаттиқ риоя қилиш юзасидан партия Марказий Комитети амалга оширган тадбирларни маъқуллади, барча партия ва совет ташкилотлари зиммасига социалистик қонунчиликни қаттиқ туриб қўриқлаш, қонунсизлик ва ўзбошимчалик кўринишларига қатъий барҳам бериш вазифасини юклади.

Совет демократиясининг принципиал хусусиятларидан бири шундаки, у барча социалистик миллатларнинг ижодий кучларини тўла равишда рўёбга чиқариш учун барча шароитларни яратиб беради. СССР Конституцияси Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати принципларига амал қилиб, миллати ва ирқидан қатъий назар, барча совет кишиларининг тенг ҳуқуқли эканлигини мустаҳкам қонун қилиб тасдиқлади. Бизнинг Конституциямиз, партия ва ҳукуматимизнинг бутун фаолияти пролетар интернационализми идеяси, халқлар дўстлиги идеяси билан суғорилгандир. Мамлакатимиздаги барча социалистик миллатлар Совет Конституцияси байроғи остида ўз экономикаси, маданияти ва давлатини ривожлантиришда ғоят катта муваффақиятларга эришдилар.

СССР халқларининг қардошлик оиласида барча совет республикалари гуллаб-яшнаётганлигини Ўзбекистон мисолида яққол кўриш мумкин. Бир вақтлар чор Россиясининг энг қолоқ чекка ўлкаларидан бири бўлиб келган Ўзбекистон улуғ Октябрь идеялари амалга оширилганлиги туфайли гуллаб-яшнаётган илғор социалистик республикага айланди. Эндиликда Ўзбекистон ССР — яхши ривожланган ҳозирги замон саноатига, пухта механизациялаштирилган йирик қишлоқ хўжалигига, барқ уриб яшнаётган социалистик миллий маданиятга эга бўлган республикадир.

Социалистик Ўзбекистон — йирик пахтачилик республикасидир. Пахтакорларимиз ҳар йили колхоз ва совхозларнинг кенг далаларида мўл пахта ҳосили етиштирмоқдалар. Бу йил Ўзбекистон етиштирган пахта ҳосили бу ўлкада революциядан илгариги энг кўп ҳосилли йил — 1913 йилда етиштирилган пахта ҳосилидан қарийб 6 марта кўпдир. Ҳозир республикамиз пахта тайёрлаш давлат планини бажариш арафасида турибди.

Партия томонидан пролетар интернационализмининг буюк принциплари руҳида тарбияланган ўзбек халқи Совет Ўзбекистони экономикасини ва маданиятини ривожлантиришда ғоят катта беғараз ёрдам берганликлари учун улуғ рус халқидан, барча қардош совет халқларидан, жонажон Коммунистик партиядан абадий миннатдордир.

Совет халқи совет ҳокимияти йилларида ўз орасидан чинакам халқ интеллигенциясининг катта бир армиясини: олимлар, ёзувчилар, врачлар, ўқитувчилар, композиторлар, артистлар, раҳбар партия ва совет ходимларини етиштириб чиқарди. Ўзбекистон ССРнинг ўз фанлар академияси бор. Республикада жуда кўп илмий-текшириш институтлари, 35 олий ўқув юрти, юзлаб ўрта ва махсус ўқув юртлари, 3370 клуб ва маданият уйлари, 3500 оммавий, касаба союз ва колхоз кутубхоналари ишлаб турибди, юзлаб газета ва ўнлаб журналлар нашр қилинмоқда.

Ишчи ва деҳқонлар иттифоқига, тенг ҳуқуқли халқларнинг қардошлик дўстлигига ва ҳамкорлигига таянган совет тузуми улуғ Ватан урушининг оғир синовларига тўла бардош берди, урушдан ғолиб бўлиб чиқди ва янада кўпроқ чиниқди. Совет ижтимоий ва давлат тузумининг уруш йилларида ғалаба қозонганлиги айни вақтда социалистик демократиянинг ғалабаси, тинчлик ва социализм кучларининг ғалабаси бўлди. Социализм идеялари ва Совет Конституцияси принциплари ғоят зўр жозиба кучига эга бўлганлиги туфайли иккинчи жаҳон урушидан сўнг халқ демократияси мамлакатлари, буюк хитой халқи социализм қуриш йўлига тушиб олдилар. Эндиликда социализм жаҳон системаси бўлиб қолди, СССР Конституцияси ҳам социалистик типдаги ягона конституция эмас.

Совет тузумининг чинакам демократик характери мамлакатимизнинг ички ҳаётидагина эмас, балки халқаро майдонда ҳам ёрқин намоён бўлмоқда. Совет давлати ўз ташқи сиёсатида халқлар ўртасидаги алоқаларнинг янги типини — тенг ҳуқуқлиликка, дўстликка, ўзаро ҳамкорликка таянадиган муносабатлар типини қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқда, тинчлик учун, системаси турлича бўлган мамлакатларнинг тинч-тотув яшаши учун курашмоқда, империалистларнинг агрессив ҳаракатларига қатъиян қарши бўлиб чиқмоқда. Совет Конституцияси ва социалистик демократия руҳида тарбияланган совет кишилари Англия, Франция ва Исроил империалистларининг эрксевар миср халқига қарши бошлаган хиёнаткорона агрессиясидан қаттиқ ғазабландилар.

Совет Конституцияси тинчликсевар давлат конституцияси, у меҳнатсевар улуғ халқимизнинг энг яхши идеалларини акс эттирган ва мустаҳкамлагандир. Совет халқи конституцияда мустаҳкамланган ўз ғалабаларидан фахрланади, коммунизм қуриш учун олиб бораётган курашида бу ғалабалардан илҳомланади. Совет халқи эришган ва СССР Конституциясида қонун билан мустаҳкамланган жаҳоншумул-тарихий ғалабаларимиз чет элдаги барча дўстларимизни қувонтиради. Социалистик мамлакатлар СССРнинг тажрибасини ўрганмоқдалар, ўз ютуқларини ўртоқлашмоқдалар, социалистик лагерь бирлигини мустаҳкамламоқдалар. Биз эришган буюк ғалабаларни баён қилиб берган СССР Конституцияси мустамлакачиликка ва империализмга қарши ўз мустақиллиги ва озодлиги учун курашаётган халқларни, капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткашларни илҳомлантирмоқда.

КПСС XX съездининг тарихий қарорлари халқимизнинг битмас-туганмас ижодий кучларини янада гуркиратиб юборди, социалистик демократияни янада ривожлантириш имкониятларини вужудга келтирди. Совет кишилари СССР Конституциясининг шонли 20 йиллигини байрам қилар эканлар, мамлакатимизда коммунизм тантанасини қўлга киритиш учун курашга қатъий қарор берганликларини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатадилар.

Доцент **Ш. ЎРАЗАЕВ,**
А. СУЛТОНОВ.

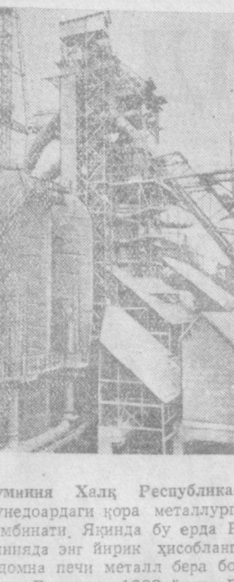

Руминия Халқ Республикаси, Хунедоардаги қора металлургия комбинати. Яқинда бу ерда Руминияда энг йирик ҳисобланган 7-домна печи металл бера бошлади. Бу домна 1938 йилда Руминиянинг барча металлургия саноати берган чўянга нисбатан 1,5 мартадан кўпроқ чўян ишлаб чиқаради. **Суратда:** 7-домна печининг кўриниши.
Руминия агентлиги «Аджерпрес» матбуотининг фотоси.

☆

Чжоу Энь-лайнинг Ҳиндистонда бўлиши

ДЕҲЛИ, 3 декабрь. (ТАСС). Кеча Бомбайнинг 1 миллионга яқин аҳолиси Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лайни тантана билан кутиб олди.

Чжоу Энь-лай ва унинг ҳамроҳлари кечқурун Бомбай музейини бориб кўрдилар, сўнгра эса, Бомбай артистлари томонидан ўзлари шарафига берилган концертда ҳозир бўлдилар. Бомбай штатининг губернатори Чжоу Энь-лай шарафига зиёфат берди. Зиёфатда Чжоу Энь-лай нутқ сўзлаб, жумладан, Ҳиндистон билан Хитой ўртасидаги дўстлик бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилишнинг муҳим фактори эканлигини уқтириб ўтди.

ДЕҲЛИ, 3 декабрь. (ТАСС). Деҳли радиосининг хабарида айтилишича. Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг бош министри бугун Бомбайдаги тўқимачилик фабрикасига борганида уни минглаб ҳинд ишчилари табрикладилар. У, фабриканинг кўп цехларини кириб кўрди.

Сўнгра Чжоу Энь-лай Бомбай яқинидаги атом установкасини бориб кўрди, бу ерда уни, жумладан, радиоизотоплар ишлаб чиқариш процесси билан таништирдилар.

Бундан ташқари, Чжоу Энь-лай Бомбай районидаги сут фермасини бориб кўрди ҳамда Ҳиндистон ҳарбий денгиз кучларининг флагман кемаси «Деҳли» кемасида бўлди.

Калькуттада чехословак саноат виставкаси очилди

ДЕҲЛИ, 3 декабрь. (ТАСС). «Индиан экспресс» газетасининг хабарида айтилишича, 1 декабрда Калькуттада Чехословак саноат виставкаси очилган.

Непал бош министри Деҳлига келди

ДЕҲЛИ, 3 декабрь. (ТАСС). Непал бош министри Танка Прасад Ачария бугун расмий визит билан Деҳлига келди. Матбуот хабарларида айтилишича, Ачария билан Неру Ҳиндистон-Непал муносабатларини муҳокама қиладилар.

Афғонистон бош министри Кобилга қайтиб келди

КОБИЛ. 3 декабрь. (ТАСС). Афғонистон бош министри Муҳаммад Довуд ва унинг ҳамроҳлари Покистонга қилган саёҳатларини тамомлаб, кеча ўз ватанларига қайтиб келдилар.

Осиё ва Африка халқлари мустамлакачиликка тоқат қилаолмайдилар

ТЕҲРОН, 3 декабрь. (ТАСС). «Садои мардом» газетаси ўзининг бош мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Лондон ва Париж капиталистлари Осиё ва Африка халқларининг ҳаётида бўлган муҳим бурилишни эътироф қилмас экан ва шунга мувофиқ ўз сиёсатларини ўзгартирмас экан, улар «қолоқ» халқлар билан тўқнашиб турадилар»...

«Осиё ва Африка халқлари, деб давом этади газета, яшашга ҳақлидирлар ва инсон ҳуқуқларидан фойдаланишлари лозим. Улар чириган мустамлака тартибларига энди сабр-тоқат қилмайдилар ва кучнинг улуғ давлатлар сиёсатининг қуроли бўлиб қолишини истамайдилар».

Англия ва Франциянинг Сувайш масаласидаги найранглари

ПАРИЖ, 3 декабрь. (ТАСС). Бугун министрлар Советининг мажлиси бўлди. Мажлисда ташқи ишлар министри К. Пинонинг таклифига биноан, Франция ва Англия ҳукуматлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари Ҳаммаршельдга юборадиган иккита мактубнинг тексти маъқулланди. Бу мактубларнинг мазмунини ўтган ҳафтанинг охирида Кристиан Пино Англия ҳукуматининг вакиллари билан келишиб олган эди.

Мазмуни Франс Пресс агентлиги томонидан эълон қилинган шу мактубларнинг текстларидан маълум бўлишича Англия ва Франция ҳукуматлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг неча марталаб чиқарган қарорларини энди эътиборсиз қолдиришга қодир бўлмай қолганлар ва жаҳон жамоатчилигининг ҳамда ўз мамлакатларидаги халқларнинг тазйиқи остида қўшинларни Мисрдан олиб чиқиб кетишга ўзларининг рози эканликларини эълон қилишга мажбур бўлганлар. Шу билан бир вақтда улар Мисрнинг ҳуқуқларини зўрлик билан ўзларига ўтказиб олиб, Сувайш масаласини бундан буён каналани «интернационализация қилиш»дан иборат машъум йўл билан ҳал этишга уринмоқдалар.

Биринчи мактубда Англия ва Франция ҳукуматлари, биз Мисрдаги инглиз-француз қуролли кучларининг бош қўмондони генерал Кейтлига инглиз-француз қўшинларини «амалий эҳтиёжларини ва ҳарбий шароитни ҳисобга олган ҳолда» тўла олиб чиқиб кетиш муддатларини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қуролли кучларининг қўмондони генерал Бернс билан келишиб олиш тўғрисида йўл-йўриқ юборамиз, деб бош секретарга хабар қиладилар.

Мактубда айтилишича, француз ва инглиз ҳукуматлари «Сувайш канали зонасига Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг самарали халқаро кучлари келганлиги» сабабли ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишга рози бўладилар. Улар биринчи мактубда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари Сувайш каналининг келгусидаги режими тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти маъқуллаган олти принцип асосида музокараларни мумкин қадар тезроқ бошласа яхши бўлур эди, деб истак билдирганлар. Улар бош секретарь каналани тезроқ тозалашни ҳам таъминлаши лозим, деб ҳисоблайдилар.

Шу билан бирликда, биринчи мактубнинг текстидан маълум бўлишича, Англия билан Франция каналани тозалашда инглиз ва француз қисмлари қатнашади, деб олдиндан ҳал қилиб қўйганлар. Улар шу муносабат билан мазкур қисмларни Сувайш канали зонасида ўзбошимчалик билан қолдирадилар.

Бош секретарь номига ёзилган иккинчи мактуб Англия ва Франция ҳукуматларининг ҳақиқий ниятларини узил-кесил очиб ташлайди. Улар шу мактубда, Сувайш масаласи тўғрисидаги музокараларда «Бирлашган Миллатлар Ташкилоти маъқуллаган олти принципдан ташқари» Англия ва Франция томонидан Хавфсизлик Кенгашига киритилган, лекин Хавфсизлик Кенгаши рад қилган резолюция проекти ҳам ҳисобга олинмоғи керак, деб айтганлар. Маълумки, бу резолюция проекти 18 мамлакатнинг каналани «интернационализация қилиш» тўғрисидаги таклифини маъқуллашни тавсия қилган эди.

ЛОНДОН, 3 декабрь. (ТАСС). Бугун ташқи ишлар министри Селвин Ллойд умум палатасида сўзга чиқиб, Англия ва Франция ҳукуматлари қўшинларни Мисрдан олиб чиқиб кетиш масаласида бамаслаҳат қарор қабул қилдилар, деб айтди. Ллойд ўз нутқининг анчагина қисмини Англия-Франциянинг Мисрдаги агрессиясини оқлашга бағишлади. Бунинг учун у, Англия-Франция қўшинларининг қуролли интервенция қилишдан мақсади «Ўрта Шарқда, эҳтимолки, ундан ташқари жойларда ҳам бўлиши мумкин бўлган умумий урушнинг олдини олиш»дан иборат бўлган эди, деган сийқаси чиққан важларни келтирди. Шу билан бирга, Ллойд Миср ҳукуматига қарши бирқанча туҳмат гапларни айтди ва Яқин Шарқда «Советлар ёмон ният билан ҳаракат қилмоқдалар» деган ҳамда Совет Иттифоқи «Сурияни ва Мисрни қуроллантираётир» деган уйдирмаларни такрорлади.

Лейбористлар пичинглар қилиб, Ллойднинг гапини неча қайталаб бўлиб турдилар. Сўнгра Ллойд: «Биз учун ва бутун дунё учун биринчи ва энг зарур вазифа...» деб гапира бошлаганида, лейбористлар унинг гапини бўлиб, бу гапни: «сизнинг истеъфо беришингиздан иборат» деб тамомладилар.

Ллойд Англия ва Франция ҳукуматлари томонидан Хаммаршельдга юборилаётган икки ҳужжатнинг мазмунини айтиб берди. Бу ҳужжатларда Англия ва Франция ўз қўшинларини Мисрдан олиб чиқиб кетишга розилик берганликлари айтилган ва уларнинг Сувайш масаласини бундан буён бартараф қилиш ҳақидаги талаблари кўрсатиб ўтилган.

Лейборист Белленжер, қўшинларни батамом олиб чиқиб кетмоқ учун қанча вақт керак бўлишини ҳукумат биладими, деб Ллойддан сўраган эди, Ллойд бу саволга салбий жавоб берди.

Лейбористлар оппозициясининг вакиллари Ллойд ўзининг нутқида, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшинларининг Мисрда бўлиши Англиянинг Сувайш канали тўғрисидаги «умидлари ва қарашларини» рўёбга чиқаришга ёрдам беради, деб айтган гапини тушунтириб берсин, деб қаттиқ талаб қилдилар. Лейбористларнинг тазйиқи остида Ллойд «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қўшинлари Мисрда узоқ муддатли битимга келишни кузатиб турмоқ учун тургани йўқ» деб айтишга мажбур бўлди, бироқ, «бу қўшинларнинг Мисрда туриши битимга келишга ёрдам бериши лозим» деб илова қилди. Шундай қилиб, Ллойд Англия ҳукумати агрессия натижасида вужудга келган аҳволдан ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшинларининг Мисрда туришидан фойдаланиб, Сувайш проблемасини Ғарб давлатларига қулайлик берадиган қилиб ҳал қилишга интилаётганлигини яна сездириб қўйди.

Иштван Шебешнинг Хаммаршельдга юборган мактуби

НЬЮ-ЙОРК, 4 декабрь. (ТАСС). БМТ секретариати Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри вазифасини бажарувчи Иштван Шебеш томонидан 3 декабрда БМТ бош секретари Хаммаршельд номига юборилган қуйидаги мактубни матбуотда эълон қилиш учун топширди:

«Сиз жаноб олийлари билан ташқи ишлар министри ва Венгрия Халқ Республикаси революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг БМТдаги делегати Имре Ҳорват жаноблари ўртасида бўлиб ўтган музокаралар ҳақида Венгрия ҳукумати номидан сизга қуйидагиларни билдириш шарафига муяссарман:

1. Венгрия ҳукумати Венгрияда 1956 йил 23 октябрдан кейин рўй берган воқеалар фақатгина Венгриянинг ички ишидир ва бирор халқаро ташкилотнинг, шу жумладан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг компетенциясига кирмаслиги тўғрисида ўзининг аввалги фикрида қолади. Шунинг учун Венгрия ҳукумати аввалдагидек ҳозир ҳам ҳисоблайдики, БМТ кузатувчиларининг Венгрия территориясига келишларига рухсат этиш Венгриянинг суверенитетини бузган бўлар эди ва БМТ Уставининг принципларига зид бўлар эди.

2. 1956 йил ноябрининг ўрталарида Сиз жаноб олийлари Мисрга боришингиз муносабати билан Венгрия ҳукуматининг вакиллари билан Римда ёки Будапештда учрашишни хоҳлаганлигингизни айтган эдингиз.

Сиз жаноб олийларининг Венгриядаги аҳвол тўғрисида шахсан қониқарли маълумотлар олишингизни истаб Венгрия ҳукумати аввалдагидек, бу тўғрида у аввал ҳам айтганидек ўз вакилининг Римда ёки Нью-Йоркда Сиз жаноб олийлари билан дарҳол музокара бошлашига тайёрдир. Сиз жаноб олийларининг Венгрия ҳукумати билан бевосита музокара олиб боришингизга имкон бермоқ учун Венгрия Халқ Республикаси революцион ишчи-деҳқон ҳукумати сиз жаноб олийларини кейинчароқ, иккала томонга қулай вақтда Будапештда табриклашга тайёрдир.

Мен шу имкониятлардан фойдаланиб, сиз жаноб олийларини ўзимнинг сизга бўлган камол эҳтиромимни яна бир марта изҳор қиламан.

Иштван Шебеш, Венгрия Халқ Республикаси Ташқи ишлар министри вазифасини бажарувчи».

Ироқда аҳвол

ДАМАШҚ, 2 декабрь. (ТАСС). Дамашқ радиоси хабар беради: Ироқ парламентининг биноси олдида Бағдод аҳолисининг кўп кишилик намойиши бўлди. Король Файсал мажлисда қатнашмоқ учун парламентга келганида, намойишчилар: «Йўқолсин Нури Саид!», «Йўқолсин Бағдод пакти!», «Йўқолсин империализм!», «Яшасин араблар бирлиги!» деб қичқириб турдилар.

Дамашқ радиосининг хабарида айтилишича, кеча Ироқ парламентининг мажлисида король Файсалнинг парламентни бир ой муддат билан тарқатиш тўғрисидаги декрети ўқиб берилган.

МУСТАМЛАКАЧИЛАРНИНГ ВАЗИЯТНИ КЕСКИНЛАШТИРИШ ЙЎЛИДАГИ УРИНИШЛАРИ БАРБОД ЭТИЛИШИ КЕРАК

ТЕҲРОН, 3 декабрь. (ТАСС). «Умиди Эрон» журнали «Эрон халқи урушни истамайди» сарлавҳали бош мақоласида, Ўрта Шарқдаги аҳвол кескинлигича қолмоқда, деб ёзади. Мустамлакачилар, деб ёзади журнал, шу районда яшовчи халқларнинг уйғониши уларнинг (яъни мустамлакачиларнинг) ўз ҳокимияти ва таъсири негизининг емирилиши бўлажагини тушуниб, қандай қилиб бўлса ҳам, ҳатто янги жаҳон урушини бошлаб юбориш йўли билан бўлса ҳам, Ўрта Шарқдаги ўз манфаатларини сақлаб қолишга интилмоқдалар. Агрессорлар Миср территориясидан ҳали чиқиб кетганлари йўқ, деб давом этади журнал, аммо бошқа бир араб мамлакатида, яъни Сурияда қон тўкилиш хавфи пайдо бўлди. Сурияга қарши қилинаётган найранглар ва провакациялар Мисрдаги воқеаларнинг давомидир ва бу ҳолни эътиборсиз қолдириб бўлмайди. Сурияга қарши кучайиб кетган пропаганда кампанияси жаҳон жамоатчилигининг эътиборини Мисрга қарши агрессиядан четга тортиш мақсадини кўзда тутмоқда. Шу билан бирга, Сурияга қарши ҳам фитна тайёрланмоқда.

Журналнинг ёзишича, гўё Сурия Ўрта Шарқнинг «хавфсизлигига» хавф солмоқда, деб таъкидламоқдалар. Аммо, Сурияниг «айби» фақат шундан иборатки, «У Англия ва Франциянинг Ўрта Шарқдаги мустамлакачилик таъсирига қарши курашга отланди ва Мисрга қардошлик қўлини чўзди». Журнал пиравардида қуйидагиларни ёзади: «Бутун дунё халқлари каби Эрон халқи ҳам урушни ва қон тўкилишини мутлақо истамайди, улар вайронликни, очликни, касалликларни, ўлимни ва урушнинг бошқа мудҳиш оқибатларини истамайдилар. Худди шу сабабли биз ҳукуматдан чет эл қўшинларининг Мисрдан дарҳол олиб чиқиб кетилиши учун бутун куч-ғайратини сарф қилади ҳамда Ўрта Шарқда янги тўқнашувга тўсқинлик қилади, деб кутамиз».

АФҒОНИСТОН ВА ПОКИСТОН БОШ МИНИСТРЛАРИ ЎРТАСИДАГИ МУЗОКАРАЛАР ТАМОМ БЎЛДИ

КОБИЛ, 2 декабрь. (ТАСС). Кобил радиоси Афғонистон бош министри Муҳаммад Довуднинг ва Покистон бош министри Сухравардининг 24 ноябрдан 1 декабргача Карачида бўлиб ўтган музокаралари тўғрисидаги баёнотининг текстини эшиттирди. Баёнотда таъкидлаб ўтиладики, бош министрларнинг музокаралари самимий вазиятда ўтган ва шахсий алоқаларнинг аҳамиятини тасдиқлаб кўрсатган. Баёнотда айтиб ўтиладики, Пуштунистон проблемаларига доир бўлган музокаралар ҳар икки томоннинг нуқтаи назарларини тушуниш учун анча фойдали бўлган; ҳар икки мамлакатнинг ҳукуматлари иккала мамлакат ўртасида мавжуд бўлган келишмовчиликларни музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилиш учун янада куч-ғайрат сарфлашни истайдилар.

Муҳаммад Довуд Сухравардини Афғонистонга боришга таклиф қилди. Бу таклиф қабул қилинди.

ЯМАН ЧЕГАРАСИНИНГ АНГЛИЯ ҚЎШИНЛАРИ ТОМОНИДАН БУЗИЛГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА МИСР ГАЗЕТАСИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ҚОҲИРА, 3 декабрь. (ТАСС). «Алмаса» газетаси хабар қилади: Англия қўшинларининг Яманга қарши янги агрессия қилганликлари Ямаининг Қоҳирадаги дипломатик миссиясига маълум бўлди. Ямандан олинган хабарда айтилишича, Англия танклари жанубда Яманнинг чегарасини бузганлар ва мамлакатнинг ички томонига бостириб кирганлар.

Областимизда

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬ БИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ ЛАБОРАТОРИЯЛАРИДА

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси эксперименталь биология институтининг илмий кучлари пахтачилик, чорвачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари бўйича катта илмий-текшириш ишлари олиб бормоқда. **Суратларда:** 1. Ўсимликлар физиологияси ва биохимияси лабораториясининг младший илмий ходими Ракия **Комилова** азот ва фосфор минерал ўғитларининг ғўза ўсишига таъсирини текшириб кўрмоқда. 2. Ҳайвонлар физиологияси лабораториясининг аспиранти ўртоқ **Губайдуллина** ҳар хил конституционал типдаги қоракўл қўйлари қонидаги биологик хусусиятларни аниқламоқда. 3. Ҳайвонлар физиологияси лабораториясининг илмий ходими ўртоқ **Х. Хайритдинов** Ўзбекистоннинг иссиқ иқлим шароитида йирик шохли молларнинг овқат ҳазм қилишини текшириш мақсадида қора молнинг ошқозон сокини йиғмоқда.

И. Гильдин фотолари.

Шаҳар интеллигентларининг йиғилиши

Олмалиқда шаҳар интеллигентларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишга корхона ва қурилиш инженерлари, техниклари, врачлар, ўқитувчилар ҳамда маданий-оқартув муассасалари ходимларидан 300 га яқин киши қатнашди. Шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Климачев Ўзбекистон интеллигенцияси биринчи съездининг якуни тўғрисида доклад қилди.

Докладчи ва йиғилишда сўзга чиққан ўртоқлар шаҳар интеллигенциясининг ишлаб чиқариш ва маданий ҳаётда актив иштирок этаётганлигини, давлат ишлаб чиқариш планларини бажариш, корхона ва қурилишларга янги техникани жорий қилиш ҳамда меҳнаткашлар маданий савиясини ошириш ишига муносиб ҳисса қўшаётганлигини айтиб ўтдилар. Йиғилишда шаҳарда фақат ўз хизмат вазифаси билан чегараланиб, ижтимоий ҳаётда актив қатнашмаётган инженерлар, техниклар, врачлар ва ўқитувчилар бор эканлиги ҳам очиб ташланди.

Йиғилиш қатнашчилари шаҳар корхоналарида техника прогрессини авж олдириш ва меҳнаткашлар маданий савиясини юксалтиришга интеллигенцияни даъват этувчи қарорни бир овоздан қабул қилдилар.

Н. ГОРОДНИЧЕНКО.

ОВЧИ БЛОКНОТИДАН

Тустовуқ

Тустовуқ Ўрта Осиёда яшовчи қушлардан бўлиб, кўпинча иссиқ мамлакатларда ҳаёт кечиради.

Тустовуқ республикамизнинг деярли ҳамма областларида ҳам учрайди.

Тустовуқнинг макиёни хўрозига нисбатан кичикроқ бўлиб, майда кулранг, йилтироқ патлар билан безанган бўлади. Кичик чаккалакзорлар орасида тустовуқ 14 га яқин тухум қўяди. Товуқ сингари 20 кунда тухумдан жўжа ёриб чиқади. Товуқ сингари тустовуқ ҳам болаларини ортидан эргаштириб боқади. Тустовуқлар кузга қадар ҳашаротлар билан овқатланиб, йиғим-терим келгач, асосан донли экинлар билан овқатланадилар.

Қанотлилар оламида ўз патининг гўзаллиги билан тустовуқ хўрозига тенг келадиган қуш йўқ. У оламдаги ҳамма ранглар билан безанган.

Бу ранглар уларни душмандан сақлайди.

Тустовуқ ўзининг гўзал пати билангина эмас, гўшти билан ҳам машҳурдир.

Тустовуқ — ерда яшовчи қуш. У қанотга нисбатан оёқларидан кўпроқ фойдаланади. Қаноти товуқникидан калта. Тез учади-ю, аммо узоққа бора олмайди. У ерда тез югуради.

Тустовуқлар эрталаб соат 6-7 ларда овқатланиш учун мош, ловия, шоли ва бошқа донли экинлар экилган жойга борадилар. Соат 10 ларда қорни тўйгач, биринчи учраган сувдан чанқоқни бостирадилар. Тустовуқни овлаш учун тажриба керак. Бўлмаса ердан кўтарилган тустовуқ фақат ўзининг гўзал патларини кўрсатади-ю, кўздан ғойиб бўлади. Уни ерда турганда отиш қийин.

Ҳозир тустовуқларни овлаш мавсуми бошланди. Республикамиздаги овчилар ва ҳаваскор овчилар то қиш чиққанга қадар бошқа паррандалар қаторида тустовуқларни ҳам овлайдилар.

Ҳ. ҲАКИМОВ.

Болаларнинг севимли жойи

Тошкентдаги ёш техниклар республика станцияси ҳар куни ҳунар ўрганишга ҳавас қўйган ёшлар, мактаб ўқувчилари билан гавжум. Станция коллективи ўқувчиларнинг политехника билимларини ўрганишлари учун уларга барча имкониятларни яратиб берган. Станция ҳузурида ҳаммаси бўлиб ўнбитта тўгарак ишлаб турибди. Бу тўгаракларда 500 дан ортиқ ўқувчи турли ҳунар ўрганмоқда. Авиамодель, кемасозлик, дурадгорлик, электро-физика, радиотехника, қўл ҳунари, фотография каби тўгарак машғулотлари ўқувчиларни жуда қизиқтираётир. Улар ўқишдан бўш вақтларини мана шу тўгаракларда ўтказаётирлар.

Айниқса авиамодель тўгараги ўзига ўқувчиларни кўплаб жалб қилмоқда. Ўртоқ Л. И. Виноградов тўгаракка яхши раҳбарлик қилаётир. Ҳозир ёш авиамоделчилар шаҳар бўйича ўтказиладиган мусобақага қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Шунингдек ўртоқ Е. Черипанов раҳбарлик қилаётган кемасозлик, ўртоқ Л. Скаченко раҳбарлик қилаётган қўл ҳунар тўгараклари ҳам яхши ишламоқда. Бу тўгаракларнинг актив аъзоларидан 2-мактаб ўқувчиси М. Йўлдошева, Зоя Клеблеева, 17-мактаб ўқувчиларидан Т. Черноковалар ўзларининг намунали ишлари билан бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

З. МУҲАМАДЖОНОВ.

ЯНГИ ҚАСАЛХОНА ВА ТУҒРУҚХОНАЛАР

Шаҳардаги Киров район территориясида қурилаётган туғруқхона йил охиригача битказилиб фойдаланишга топширилади. Туғруқхона ҳозирги замон совет медицинасининг энг яхши техникаси билан жиҳозланаётир.

«Победа» парки ичида қурилаётган анкология касалхонаси ҳам яқин кунларда беморларни даволашга киришади. Бу йил Ўртасарой район, Оҳангарон, Янгийўл шаҳарларида ҳам янги касалхона ва туғруқхоналар қурилади.

Яқинда Тошкентда врач косметикаси шифохонаси очилди. **Суратда:** косметолог-врач **М. Кацнельсон** бу аёлнинг юзидаги доғни йўқотмоқда.

Б. Мизрохин фотоси.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/XII да кундуз ва кечқурун **Аломат ҳодиса,** 6/XII да **Алишер Навоий.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/XII да **Севилья сартароши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТР- 5/XII кундуз соат 1 ва кеч 8 да **Катта концертлар,** 6/XII да **Фарҳод ва Ширин.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 5/XII да РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Юрий Дуров гастроллари.** Томошалар эрталаб соат 11, кундуз 1, 4 ва кеч 8 да бошланади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Юрак яна ура бошлади.**

«ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз **Уйғониш,** кечқурун **Юрак яна ура бошлади.**

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИДА

5 декабрь кундуз соат 12 ва кеч 9 да

КАТТА КОНЦЕРТЛАР

Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Мукаррама Турғунбоева, Галия Измайлова, Назира Аҳмедова, Фотима Борухова, Карим Зокиров,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Саодат Қобилова, Гулнора Маваева, Ҳалима Комилова, Саттор Ярашев, Михаил Давидов, Авнер Бараев, Раҳим Исахўжаев** ва театр солистлари қатнашади.

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ЎЗБЕКИСТОН КОНТОРАСИ РЕСПУБЛИКА КИНОУСТАНОВКАЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА

асрлар ва йиллар

НОМЛИ ЯНГИ РАНГЛИ ХРОНИКАЛ-ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМ ЧИҚАРАДИ.

Сценарий автори — **Г. Элим.**

Режиссёр — **Л. Исаакян.**

Операторлар — **Г. Арамян, Н. Симонян.**

Фильм арман халқининг ўз мустақиллиги ва қадимги маданияти учун олиб борган тарихий кураши ҳақида, Арманистоннинг совет давридаги ўзгаришлари ва ривожланиши ҳақида ҳикоя қилади.

Фильмни Ереван бадиий ва хроникал - ҳужжатли фильмлар киностудияси 1956 йилда ишлаган.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг

„АГИТАТОР БЛОКНОТИ“

журналига

1957 ЙИЛ УЧУН

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Журнал ҳар ойда икки марта ўзбек ва рус тилларида чиқади.

Журналда: муҳим темаларда суҳбат учун материаллар; агитация ишлари тажрибаси тўғрисида, саноат ва қишлоқ хўжалик илғорлари тажрибаси тўғрисида мақолалар; агитация ишлари бўйича методик консультациялар; халқ хўжалигининг турли тармоқлари бўйича мутахассисларнинг маслаҳатлари; қардош республикалар ва халқ демократияси мамлакатларининг ҳаётини акс эттирадиган мақолалар; халқаро темалардаги материаллар; агробиология фани янгиликлари; техника янгиликлари; турли актуал масалалар юзасидан справкалар; суҳбатлар учун тахминий тема ва адабиётлар бериб борилади.

«Агитатор блокноти» журнали 1957 йилда агитаторлар тўғрисида очерклар ҳам босади.

«Агитатор блокноти» журнали ҳар бир агитаторнинг кундалик ишида зарур қўлланмадир.

Обуна баҳоси: бир йилга — 9 сўм 60 тийин, олти ойга — 4 сўм 80 тийин.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 08946 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1576.